

SAKU SÕNUMID

Saku valla leht

www.sakuvald.ee

1. JUULIL ELAS SAKU VALLAS **12 114** INIMEST

Keskkonnakuu
ja loodusfoto konkursi
kokkuvõte

Lk 2

Kahe Saku
südamlik ja sisukas
kohtumine

Lk 7

Kivinuka tänaval asub
meie oma Bullerby

Lk 24

Muudatused
Saku jäätmejaamas

Lk 8

Kajamaa Koolis
toimus meeldejäädav
tänuüritus

Lk 20

Roheline maikuu Saku moodi: 15 sündmust, 200 osalejat, lugematu hulk imelisi hetki

STIINA VARD | keskkonnaspetsialist

Saku valla keskkonnakuu toimus tänavu juba neljandat korda. Nagu varasematel aastatelgi, viidi maikuu jooksul läbi mitmeid inspireerivaid koolitusi, loodusõhtuid, töötubasid ja muid sündmusi.

Keskkonnakuu eesmärk on tõsta vallaelanike keskkonnateadlikkust, tutvustada Saku piirkonna rikkalikku loodust ning

innustada kogukonda märkama, hoidma ja väärtustama meie ühist elukeskkonda.

Sel aastal toimus keskkonnakuu raames kokku viisteist eriilmelist sündmust, kus osales üle kaheksa inimese.

Kas Sakus on saared?

Kõige populaarsemaks kujunes seiklusorienteerumine „Saku saared“,

millest võttis osa enam kui viiskümne loodushuvilist. Tegemist oli esmakordselt korraldatud orienteerumisega, mis toimus koostöös Põllumajandus- ja Toidumetiga ning 12. mail tähistatava rahvusvahelise taimetervise päeva raames. Osalejatel avanes võimalus tutvuda erinevate taimekahjuritega, mõista taimetervise tähtsust ning saada teada, miks

Seiklusorienteerumine sisaldas nii liikumist kui nuputamist.

Fotod: Annika Kubja

Kuivlillede õpituba.

Kapituulutuse letid Saku Kevadlaadal.

just saarepuud on sel aastal tähelepanu all – vihjena ka Eesti 2025. aasta puule ning selle ohustatud kaitseliigile, saaresalehundlasele.

Linnulaul ja loodus meelitab

Jätakuvalt osutusid populaarseteks linnulauluõhtud ning loodusõhtud hobiornitoloog Sven Hõbemägi ja matkajuht Romet Vainoga.

Linnulauluõhtul sai koos ornitoloog Peep Veedlaga tutvuda Saku mõisapargi tiivuliste elanikega ja kuulata nende kevadist laulu. Loodusõhtutel jagasid oma mõtteid ja kogemusi inimesed, kes suhestuvad loodusega eri viisidel – olgu see läbi matkamise või igapäevaelu.

Menukas riidevahetus

Üheks uuenduslikuks ettevõtmiseks oli riidevahetus kevadlaadal, mida korraldati keskkonnakuu raames esmakordselt. Enne laata koguti heas korras riideid ja jalanõusid, mida inimesed enam ei vajanud, ning need paigutati laadal üles pandud riidevahetuse telki, kus külastajad said neile uue elu anda. Riidevahetus osutus väga menukaks – telki külastas palju inimesi ning suurem osa rõivastest leidis uue omaniku. Rõõmustav oli ka see, et mitmed külastajad töid telki jooksvalt uusi esemeid.

Riiete korduskasutus aitab vähendada keskkonnajalajälge – olles üks säästavaid tööstusharusid, põhjustas

ülemaaailmne moetööstus 2018. aastal hinnanguliselt 4% kogu maailma kasvuhoonegaaside heitkogustest. Seni on Saku vallas olnud võimalik kasutuskõlblikke riideid viia taaskasutuspunkti või riidekonteinerisse, kus need suunatakse müüki. Kuid veelgi kestlikum on, kui rõivad leiavad uue omaniku kohapeal ehk siin samas vallas. Seetõttu katsetati laadal sellist lahendust ning suure huvi tõttu on riidevahetust plaanis korrata juba sügisel toimival sügiskirbukal. Täpsem info ilmub jooksvalt valla kodulehel ja sotsiaalmeedias.

Täname kõiki keskkonnakuul osalejaid – iga panus aitab kujundada meie valda rohelisemaks!

Loodusfoto konkurss „Kevad Saku vallas“

Teise koha foto „Päike järves“.

Foto: Kalle Kask

Kolmanda koha foto „Raudtee äärne kraav“.

Foto: Sirje Roosipuu

Keskkonnakuu raames toimus loodusfoto konkurss „Kevad Saku vallas“, mille käigus kutsusime inimesi jäädvustama kevade ilu meie koduvallas. Konkursile laekus üksteist kaunist fotot, mis avaldati Saku Vallavalitsuse Facebooki lehel, kus sai oma lemmiku poolt hääletada.

Tulemused olid järgmised

I koht (88 häält): Eero Alamaa – „Punahirvede salk“

II koht (73 häält): Kalle Kask – „Päike järves“

III koht (42 häält): Sirje Roosipuu – „Raudtee äärne kraav“

Palju õnne võitjatele ja suur tänu kõigidele osalejatele ning hääletajatele!

Võidufoto, „Punahirvede salk“, mis kaunistab juulikuu Saku Sõnumite esikaant, on pildistatud Kiisal 18. mail.

Autor Eero Alamaa kirjeldab hetke järgmiselt: „Kohtumine punahirvega

(*Cervus elaphus*) Saku lähistel on märk inimese ja metslooma keerukatest suhetest. Viiskümmend aastat tagasi hinnati punahirve arvukust Eestis mõnesajale isendile, aastal 2000 oli neid veidi alla 2000 – peamiselt Saare- ja Hiiumaal, kuhu neid sihipäraselt asustati. Täna on arvukus Eestis tõusnud üle 10 000 isendi, kuid Põhja-Eestis kohtab neid siiski harva. Ka fotol jäädvustatud noor- ja emasloomadest koosnev salk on ilmselt jahiloomaks siia kanti ümber asustatud.“

Vallavalitsuse korraldused

MERILIN PIIRISALU | toimetaja

12. juuni

- Anti projekteerimistingimused üksikelu laiendamise ja abihoone ehitusprojekti koostamiseks aadressil Salumetsa, Kiisa alevik ning üksikelu püstitamise ehitusprojekti koostamiseks Väikemetsa põik 24, Kasemetsa küla.

17. juuni

- Kinnitati Saku Valla Noortekeskuse uus logo ja visuaalne identiteet.
- Otsustati osutada abivajavale isikule kuni viis tundi võlanõustamisteenust.
- Otsustati kompenseerida abivajavale isikule ja tema lapsele kuni viie teraapiaseansi maksumus; abivajavale lapsele kaheksa kunstiteraapia seansi maksumus 50% ulatuses; Saku Vallavalitsuse eeskostel olevale lapsele kuni kuus psühholoogi seanssi; raske puudega lapsele toetava teenusena lastelaagri maksumus ning raske puudega lapsele toetava teenusena lapsehoiuteenuse osutamine.
- Otsustati osutada raske puudega lapsele lapsehoiuteenust väljaspool haridusasutust kuni 40 tundi nädalas.
- Kooskõlastati kavandatava Siluri-Ordoviitsiumi suurkaevu asukoht aadressil Üksnurme küla, Videviku ning kavandatavate soojuspuuraukude asukoht Kellukese põik 7, Kasemetsa küla.
- Anti projekteerimistingimused üksikelu ehitusprojekti koostamiseks Kellukese tee 28, Kasemetsa küla.

1. juuli

- Otsustati moodustada alaline hankekomisjon.
- Otsustati kompenseerida lapsele vaimse tervise konsultatsioonide ja uuringu maksumused.
- Määrati Saku Vallavalitsuse eeskostel olevale kahele lapsele muudel põhjendatud juhtumitel makstav toetus (ühele lapsele kõrvaklappide ostu kompenseerimiseks ning teisele lapsele ratsutamistreeningutel osalemiseks).
- Otsustati osutada keskmise puudega lapsele tugiisikuteenust kuni 60 tundi kuus; raske puudega lapsele kuni 65

tundi kuus ja raske puudega lapsele väljaspool haridusasutust kuni 40 tundi nädalas.

- Anti projekteerimistingimused sideehitise (sidekaabel) ehitusprojekti koostamiseks aadressil Saku vald, Roobuka küla, Metsanurga tee 19; Metsanurga tee; Metsanurga tee 16; Sprindi tee 13; Allika-Jüri; Ardi (71814:001:0614); 11244 Kiisa-Maidla tee; Ardi (71814:001:0613) ja Jõekäär.
- Anti projekteerimistingimused üksikelu püstitamise ehitusprojekti koostamiseks aadressil Kivistiku tn 9, Saku alevik ning aadressil Jakobi, Tagadi küla.
- Anti nõusolek Üksnurme külas asuva Reinu katastriüksuse jagamiseks kaheks eraldiseisvaks vähemalt 2 ha suuruseks ehitusõigusega maaüksuseks.
- Muudeti Saku alevikus asuvate katastriüksuste Kuu tee 2 ja Kuu haljak vahelist piiri.
- Kinnitati AS Saku Maja uus logo ja visuaalne identiteet.

15. juuli

- Eraldati Saku valla 2025. aasta eelarvest huvihariduse ja huvitegevuse täiendav toetus Saku Jäähoki Klubi projektile „Laste uisukool Saku jääväljakul“ 5700 eurot.
- Eraldati Saku valla 2025. aasta eelarvest huvihariduse ja huvitegevuse täiendav toetus osaliselt seitsmele projektile: MTÜ Tugikeskus Aitan, Ujur MTÜ, Roosid ja Okkad OÜ, Artemest OÜ, Udum OÜ, MTÜ Lustipõnnid ja MTÜ Nukutuba.
- Kehtestati Saku Gümnaasiumi Traani tee 1 asuvas õppehoones väiksema koolikapi üürihinnaks 30 eurot õppeaastas ja suurema koolikapi üürihinnaks 40 eurot õppeaastas.
- Anti Saku vallas toimuva avaliku ürituse korraldamise luba MTÜ-le Põhja-Eesti Ühistranspordikeskus 01.09.2025 kell 10–14 Saku rongipeatuse ja Saku Raudteejaama bussipeatuse vahelisel alal „Harju maakonna Ringtee liini avaürituse“ korraldamiseks.

- Otsustati kompenseerida sügava puudega lapsele toetava teenusena lapsehoiuteenuse osutamine MTÜ Puuetega Laste Keskus Lootus poolt; raske puudega lapsele toetava teenusena lapsehoiuteenuse osutamine MTÜ Meie Lapsed poolt; keskmise puudega lapsele toetava teenusena ratsalaagris osalemine; lapsele kümne saviteraapia seansi osutamine; kahele lapsele kokku kuni kümne mangu-teraapia ja leinanõustamise seansi osutamine; lapsele toetava teenusena laagri maksumus osaliselt ning raske puudega lapsele kuni kümme traumaterapeudi seanssi.
- Anti projekteerimistingimused üksikelu ehitusprojekti koostamiseks Soonurme tee 9, Roobuka küla; elektripaigaldise (maakaabelliin) ehitusprojekti koostamiseks aadressil Kajamaa küla, Vana-Kivisilla, Ojavälja ja Ojapõllu; üksikelu püstitamise ehitusprojekti koostamiseks Kivilille tn 1, Saku alevik; üksikelu laiendamise ehitusprojekti koostamiseks Karikakra tn 7, Saku alevik; kaksikelu ehitusprojekti koostamiseks Tõdva tee 13, Tõdva küla ning detailplaneeringu tingimuste täpsustamiseks Pihlaka tee 3, Rahula küla.
- Seati sundvaldus Elektrilevi OÜ kasuks maakaabelliini talumise kohustuse kehtestamiseks Saku valla omandis olevatele kinnisasjadele: Kiisa alevik, Lauulu parkmets, pindala 32 545 m²; Kiisa alevik, Lauulu tänav, pindala 5820 m² ning Kiisa alevik, 11240 Tõdva-Hageri tee L10, pindala 1651 m².
- Anti nõusolek Üksnurme külas asuva Reinumetsa kinnisasja jagamiseks kolmeks eraldiseisvaks maaüksuseks.

Kõikide vallavalitsuse korraldustega saab tutvuda veebilehel
www.sakuvald.ee/dokumendiregister1

Avalik enampakkumine Tõdva tee 8 kinnistu võõrandamiseks

Aadressil Tõdva tee 8, Kajamaa külas tegutses õppeaasta lõpuni Kajamaa Kool. Foto: erakogu

Saku Vallavalitsus korraldab avaliku enampakkumise asukohaga Harju maakond, Saku vald, Kajamaa küla, Tõdva tee 8 (katastriüksus 71801:006:0205, ühiskondlike hoonete maa) jagamise teel moodustatava kinnistu pindalaga ca 6000 m² (algatatud detailplaneeringu kohaselt sihtotstarbega ühiskondlike ehitiste maa ja/või ärimaa ja/või elamumaa) koos sellel paikneva hoone (suletud netopind 643 m², ehtisregistri kood (116051502) ja kommunikatsioonidega (edaspidi – kinnistu) võõrandamiseks.

Enampakkumine viiakse läbi kirjaliku menetlusena vastavuses Saku Vallavalitsuse 1. juuli 2025 korraldusega nr 338 kinnitatud enampakkumise tingimustele.

Pakkumiste esitamise tähtaeg 18. august 2025 kell 11. Pakkumine tuleb esitada kinnises ümbrikus aadressil Juubelitammede tee 15, Saku. Märkusõna pakkumisel „Tõdva tee 8 kinnistu võõrandamine“, lisamärge ümbrikul „Mitte avada enne 18.08.2025 kell 11.45“.

Pakkumiste avamine toimub 18. augustil 2025 kell 11.45 Juubelitammede

tee 15, Saku, saal nr 104. Pakkujal on õigus viibida pakkumiste avamise juures. Esindaja peab tõendama oma esindusõigust.

Kinnistu võõrandamise alghind enampakkumisel on 490 000 (nelisada üheksakümmend tuhat) eurot. Enampakkumise alg- ja lõpphinnale käibemaksu ei lisandu.

Enampakkumisel osalemiseks tuleb maksta tagatisraha 5% alghinnast, s.o 24 500 (kakskümmend neli tuhat viissada) eurot, mis peab olema laekunud pakkumiste esitamise tähtajale eelneval tööpäeval Saku Vallavalitsuse arvelduskontole Swedbank EE862200001120079664, selgituseks märkida: Tagatisraha „Tõdva tee 8 kinnistu võõrandamine“.

Enampakkumise võitja tagatisraha arvestatakse ostuhinna osalise tasumisena. Kui osaleja ei võida enampakkumist, siis tagastatakse tagatisraha osaleja samale pangakontole, millelt see oli tasutud. Tagatisraha tagastatakse 3 tööpäeva jooksul.

Enampakkumisega seotud õigusaktid ja dokumendid on leitavad Saku Vallavalitsuse veebilehel sakuvald.ee.

Vallavolikogu

- Muudeti Saku Vallaraamatukogu põhimäärust.
- Muudeti Saku valla jäätmehooldus-eeskirja.
- Suunati Saku valla arengukava 2025–2035 muutmise eelnõu 2. lugemisele.
- Võeti vastu Saku valla 2025. aasta lisaeelarve.
- Kuulati ära volikogu revisjoni-komisjoni arvamus Saku valla 2024. aasta majandusaasta aruande kohta ning revisjonikomisjoni 2024. aasta tööaruanne.
- Kinnitati Saku valla 2024. aasta majandusaasta aruanne.
- Kuulati vallavanema informatsiooni sisekontrolli toimetudeli rakendamist.
- Kehtestati Saku valla Jälgimäe küla Teeääre, Toominga, Küünimäe, Uueoti maaüksuste ja Metsääre maaüksuse osa ja lähiala detailplaneering.
- Muudeti Saku Vallavolikogu 20.04.2023. a otsust nr 25 „Saku Vallavalitsuse struktuuri, teenistuskohade koosseisu ning teenistuja haridusele, töökogemusele, teadmistele ja oskustele esitatavate nõuete kinnitamine“ järgmiselt: 1) alates 01.08.2025 muudetakse finantsteenistuse struktuuris raamatupidaja-kassapidaja ning pearaamatupidaja töökoormused seniselt 1,0 koormuselt 0,8 koormusele; 2) alates 01.09.2025 suurendatakse toitlustusteenistuse koosseisu kahe töökoha võrra.
- Nimetati Saku valla valimis-komisjoni liikmed (esimees: Saku vallasekretär; liikmed: Maie Lipso, Merike-Melaine Kuimet, Anni Ulmas, Evi Rentik; asendusliikmed: Evelin Orro, Viktoria Januškevits). Määrati Saku Vallavolikogu järgmise koosseisu liikmete arvaks 21.
- Otsustati moodustada Saku vallas üks valimisringkond (nr 1), mille piirideks on Saku valla territoorium ning määrata valimisringkonna nr 1 mandaatide arvaks 21.

OLULISED NUMBRID

Hädaabinumber 112
(kiirabi, pääste, politsei)
Perearsti nõuandeliin 1220
Piirkonnapolitseinik
Enely Meho 5887 1994

Piirkonnapolitseinik
Kätlin Murre 5855 7455
Vastuvõtt kokkuleppel
Volitatud loomaarst 504 1060

Saku alevik on saanud uue ilusa ala – naudime ja hoiame koos!

ANNIKA KUBJA | kommunikatsioonijuht

Uue kooli- ja spordikompleksi ümbert eemaldati aiad 30. juunil. On siiras rõõm, et ala on juba väga hästi omaks võetud ja inimesi jagub sinna iga ilmaga.

Staadion, korvpalliplats ja teised rajatised on vabalt kasutatavad. Kui soovid midagi nendest enda kasutusse broneerida, leiad info Saku Valla Spordikeskuse kodulehelt sakuvallasportikeskus.ee, menüüpunkti rajatised.

Tuleb aga meeles pidada, et see on meie kõigi ühine vara, mis tähendab, et peame koos selle eest ka hoolt kandma. Kasutame ala sihtotstarbeliselt: staadionil jookseme ja teeme sporti, mänguväljakul mängime ja pinkidel puhkame jalga. Prügi viskame prügikasti, lemmikloomad hoiame rihma otsas ning peame kinni öörahu reeglitest.

Kuna juba on esinenud vääriti kasutamist, siis kordame üle:

Saadionil

- ♦ Ei tohi sõita mootorsõidukite, jalgrataste, rulade ja rulluisukudega.
- ♦ Jalgpalliväljakul on lubatud mängida ainult korkidega jalanõudega või tossudes, metallkorgid ei ole lubatud.
- ♦ Väravaid ei tohi teisaldada ega nende küljes rippuda.

Korvpalliväljakul

- ♦ Ei käi mullaste ja poriste jalanõudega ega ripu korvide küljes.
- ♦ Ei tarbi alkoholi, suitseta, veibi ega tee lõket.

Kui märkate korrarikkumist, andke palun teada Saku Valla Spordikeskusele

528 7459, spordikeskus@sakuvald.ee või politseile 112.

Kogu alal on videovalve!

Fotod: Merilin Piirsalu

DETAILPLANEERINGUD

Saku Vallavolikogu 19.06.2025 otsusega nr 23 kehtestati Saku vallas Jälgimäe külas Teeääre, Toominga, Künimäe, Uueoti maaüksuste ja Metsääre maaüksuse osa ja lähiala detailplaneering (DP).

DP-ga moodustatakse äri- ja tootmismaa ning transpordimaa krundid. Ehitusõigus antakse äri- ja tootmishoonete ning alajaama ehitamiseks. Kruntide maksimaalne ehitisealune pind on kuni 50% krundi pindalast ja kõrgus põhimahul kuni 3 korrust ja 14 m. Kõrvuti asetsevad hoonestatavad krundid võib liita. Võimalus kruntide liitmiseks jäetakse ka Saviaugu planeeritavate kruntidega, kui tekib vajadus ühe suurema äri- ja tootmiskompleksi rajamiseks. Ala keskele on kavandatud

ka Jälgimäe piirkonda teenindav laiem kogujatee koridor koos ringristmikega.

DP on kooskõlas Saku valla üldplaneeringuga.

DP elluviimisega ei avaldata olulist mõju ala ja selle lähiümbruse majandus-, sotsiaal-, kultuuri- ning looduskeskkonnale.

Ajavahemikul 18.08.–01.09.2025 on avalikul väljapanekul Saku valla Roobuka küla Sprindi tee 3 maaüksuse ja lähiala detailplaneering (DP).

DP võeti vastu Saku Vallavalitsuse 01.07.2025 korraldusega nr 366.

DP ala koosneb Sprindi tee 3 maaüksusest ja lähialast, milleks on Sprindi ja Metsanurga teed. Planeeritava ala suurus on ca 2,9 ha.

DP-ga jaotatakse Sprindi tee 3 maaüksus elamu- ja transpordimaa

ning üldkasutatava maa kruntideks. Ehitusõigus määratakse üksik- ja paariselamute ning abihoonete püstitamiseks. Lisaks kavandatakse teed ja avalik parkmetsa ala.

DP on kooskõlas Saku valla üldplaneeringuga.

DP elluviimisega ei avaldata olulist mõju tegevuse ala ja selle lähiümbruse majandus-, sotsiaal-, kultuuri- ning looduskeskkonnale.

Avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus avaldada DP kohta arvamust.

Detailplaneeringute materjalidega on võimalik tutvuda geoinfosüsteemis EVALD, Saku valla kodulehel ja tööaegadel Saku Vallavalitsuses (Juubelitamme tee 15, Saku alevik).

Kahe Saku südamlük ja sisukas kohtumine

ANNIKA KUBJA | kommunikatsioonijuht

Juuli alguses lehvisid Sakus Jaapani lipud, sest külaskäiguga austas meid Jaapani Saku linnapea hr Seiji Yanagida oma kaaskonnaga. Kuus aastat on möödunud ajast, mil ta viimati Eestis ja Sakus käis. Rõõmuga näitasime seda, mis vallas vahepeal muutunud on.

Lasteaia Terake Pargi majas räägiti kaasavast haridusest ja erivajadustega laste õppekorraldusest. Jutuks tuli ka laste uneaeg. Kui meil on see hästi paindlik, siis Jaapanis magavad kõik lapsed ja õpetajad kontrollivad seda. Elevust tekitasid vahvad narivoodid, mis hästi ruumi kokku hoiavad. Jaapani lasteaedades näiteks magavad lapsed maas madratsitel.

Külalistele avaldas muljet uus kooli- ja spordikompleks ning keskkond, kus õpilased saavad õppida ja õpetajad töötada. Linnapea tundis ka huvi, kuidas õpetatakse ja mida teeb meil õpetaja. Ta tunnustas AI kasutamist õppetöös, selles on Eesti Jaapanile eeskujuks. On oluline, et nii õpetajad kui õpilased oskaksid seda kasutada oma teadmiste parandamiseks ja testimiseks, mitte ainult faktide otsimiseks. Loomulikult oli linnapeal hea meel kuulda, et Saku Gümnaasiumi kooliolümpia, kus õpilased said endale valida riigi, keda nad sümboliseerivad, võitsid Jaapanit esindanud klassid.

Tervisekeskuses tutvustasime, mis on kohaliku perearstikeskuse eesmärgid ja kuidas see toimib, sest Jaapani tervishoiusüsteem on hoopis teistsugune. Räägiti palju vaimse tervise teemadest, mis on valukoht mõlemas

riigis. Sümpaatne oli külaliste jaoks see, kui palju analüüsi ja erinevaid tervist toetavaid või parandavaid tegevusi saab kohapeal teha. Näiteks elektriravi, füsioterapeut, ämmaemanda teenused jpm.

Külalised saabusid teadlikult just laulu- ja tantsupeo nädalal, sest soovisid näha ja kogeda meie uhket pidu. Tantsupidu jättis kustumatu mulje nii meile kui neile. Läbi vihma marssisime koos rongkäigus ja saime osa laulupeo avakontserdist. „Seda, mis teil ja teie rahval on, ei saa kirjeldada, seda peab tundma,“ ütles linnapea.

Saku valla sõprusühendused Jaapani Saku linnaga algasid juba 1990ndatel. 2019 sõlmiti Saku valla ja Saku linna sõprusühenduste tugevdamiseks *sister-city* leping, millega viidi suhted kõrgemale tasemele. Kahe omavalitsuse sõprusel

on tänaseks oluline roll ka meie riikide vahelises suhtluses. Kahe Saku koostöö tulemusena valmistus Saku linnas 2019 Eesti judokoondis MM-iks ja 2020 Eesti kergejõustikukoondis Tokyo olümpiamängudeks. Sel sügisel lähevad Eesti sportlased Saku linna treenima kergejõustiku MM-iks, mis toimub septembris 2025 Tokyos.

Meie õpilasvahetus oli esimene taoline Jaapani ja Euroopa Liidu liikmesriigi vahel. Suureks väärtuseks on õpilaste võimalus näha ja kogeda kultuurilisi eripärasid just kohapeal. Juba augustis ootamegi taas külla Jaapani õpilasi ja oktoobris külastavad meie lapsed neid.

Et suhe püsiks kvaliteetsena, tuleb seda arendada. Lisaks haridusele võiks koostöö toimida ka erialainimeste vahel ja miks mitte ka ettevõtluses.

Jaapani Saku linnapea hr Seiji Yanagida.

Uue kooli õpikeskkond avaldas muljet.

Ühiselt laulu- ja tantsupeo rongkäigul.

Tutvumas lasteaiaiga.

Fotod: Annika Kubja

Muudatused Saku jäätmejaamas

STIINA VARD | keskkonnaspetsialist

Viimastel aastatel on Saku jäätmejaama toodud jäätmete kogused märgatavalt kasvanud. Kui jäätmejaama projekteerimisel arvestati aastaseks koguseks kuni 400 tonni, siis 2024. aastal ulatus vastu võetud jäätmete kogus juba üle 1700 tonni.

Selline mitmekordne kasv seab jäätmejaama toimimisele tugeva surve ning paraku ei ole võimalik lõputult mahutavust suurendada – jäätmejaama territooriumil ei ole ruumi lisakonteinerite paigaldamiseks ning paljude jäätmeliikide puhul on juba rakendatud maksimaalset võimalikku tühjendussagedust. Sellest tingituna on muudetud mitmete tasuta vastu võetavate jäätmete piirkoguseid. Muudatuste eesmärk on tagada jäätmejaama jätkusuutlik ja sujuv toimimine.

Muudetud on järgmiste jäätmeliikide tasuta piirkoguseid elaniku kohta:

- ♦ Betoon, tellised, plaadid, keraamika – tasuta kuni 0,5 m³ kuus, üle selle 30 €/m³
- ♦ Aia- ja haljastujäätmed – tasuta kuni 0,6 m³ kahe nädala jooksul
- ♦ Suurjäätmed – tasuta kuni 1 m³ kuus
- ♦ Värvad, trükivärvad, liimid, vaigud – tasuta kuni 10 liitrit kuus

Saku jäätmejaam on mõeldud eelkõige Saku valla elanikele ning vaid eraisikutele. Oluline on mees pidada, et jäätmejaam ei ole lõppsihtkoht, vaid vahelaopunkt, kust jäätmed liiguvad edasi

Foto: Merilin Piirsalu

käitlusesse. Seetõttu ei ole jäätmejaam sobiv koht suurte koguste või suuremate ehitusprojektide jäätmete ära andmiseks. Sellistel juhtudel palume pöörduda otse jäätmekäitleja poole ja näiteks tellida oma kinnistule konteiner. Selline lahendus võib olla tihti mugavam ja soodsam ning aitab ühtlasi kaasa jäätmejaama ülekoormuse vähendamisele.

Aita vähendada jäätmejaama koormust!

Korraldatud jäätmeveoga liitunud elanikud saavad suurjäätmeid (nt mööbel, vaibad, madratsid) tasuta ära anda ka kodust lahkumata – vajalik on vaid eelnev kokkulepe vedajaga. Ühe veokorra maht võib olla kuni 5 m³. Tellimiseks võta ühendust: Ragn-Sells AS – tel 606 0439, e-post: tellimus@ragnsells.ee

Kõige mõistlikum viis aia- ja haljastujäätmetest vabanemiseks on kompostimine tekkekohal. Nii saad toota väärtuslikku komposti oma aiale ja hoiad kokku transpordi arvelt. Tuletame meelde, et aia- ja haljastujäätmete põletamine ja võõrale territooriumile (nt metsa alla) viimine on keelatud.

Saku jäätmejaamas vastuvõetavate jäätmete nimekirja ja hinnakirjaga on võimalik tutvuda Saku valla kodulehel: www.sakuvald.ee/jaatmejaam

Ettevaatust! Karuputke võõrliigid võivad nahka tugevalt kahjustada

Terviseamet

Eestis kasvavad kaks invasiivset ja inimesele ohtlikku karuputkeliiki: Sosnovski karuputk ja hiid-karuputk. Nendega võib kokku puutuda looduses liikudes, niites, trimmerdades, ATV-ga sõites jne.

Kui putkemahl satub nahale, tuleb see kohe jaheda veega maha pesta, vältides hõõrumist ja seebi kasutamist. Kokkupuutekohta tuleb kaitsta päikesevalguse eest vähemalt 48 tunni jooksul, seda ka pilves ilmaga. Vastasel juhul võivad nahale tekkida tugevad põletikureaktsioonid – valulikud villid ning armid ja pigmendilaigud.

Valu leevendamiseks sobivad

jahutavad mähised. Vajadusel võib konsulteerida perearstiga ning kasutada apteegist saadavat hormoonsalvi.

Keskkonnaameti soovitusel on parim viis karuputke võõrliikide leviku peatamiseks nende hävitamine võimalikult kiiresti pärast avastamist.

Tõrjehüüsed leiab Keskkonnaameti kodulehelt.

Uutest karuputke kolooniate leiu-kohtadest palutakse teavitada Keskkonnaameti. Teadaolevates karuputke kolooniates korraldab Keskkonnaamet 2025. aastal riiklikku tõrjet.

Sosnovski karuputk. Foto: Eike Tammekänd

Kuidas võidelda hispaania teeteo ja mustpeanälgja vastu?

Saku Sõnumid

Võõrnälgjate ehk hispaania teeteo ja mustpeanälgja arvukus on tänavu eriti suur. Selle põhjuseks on pehme talv ning varajane soe ja niiske kevad. Kui oled märganud oma aias võõrnälgjaid, siis tea, et sa ei ole üksi – see on probleem, millega seisavad silmitsi kahjuks paljud. Kahjurite levikut saab siiski kontrolli all hoida, kui alustada tõrjet varakult ja teha seda järjekindlalt.

Tõrje

Kui märkad oma aias võõrnälgjaid, siis kõige tõhusam viis neist vabanemiseks on korjamine ja hävitamine. Tõrjetööga tuleks alustada varakevadel. Iga munenud nälgjas võib suve jooksul anda kuni 400 järglast – seega on kohene tegutsemine ülioluline.

Koostöö naabritega on võtmetähtsusega

Koostöös peitub jõud! Suhtle kindlasti naabritega, et ka nemad korjaksid oma aedadest nälgjad kokku. Muidu on neist võimatu vabaneda.

Aia korrashoid aitab levikut piirata

Selleks, et levikut piirata, hoia aed korras – korista lehehunnikud ja niida muru, kaeva läbi kompostihunnik, lõika põõsaste alused puhtaks ning kontrolli regulaarselt niiskeid ja varjulisi kohti.

Mida kindlasti vältida

Ära vii elusaid nälgjaid ega aiajäätmelid loodusesse – nii levivad nad edasi. Komposti aiajäätmelid kodus või vii need jäätmejaama.

Teomürk – kasuta vastutustundlikult

Teomürki kasutamisel tee seda vastutustundlikult ja veendu, et kasutad seda vastavalt pakendi märgistusele ning jälgi õiget kulunormi. Arvesta piirangutega, näiteks veekogude ja kaevude läheduses. Kasuta ainult Eestis turule lubatud taimekaitsevahendeid!

Saku valla tegevused võõrnälgjate ohjamisel

Saku vald tegeleb aktiivselt võõrnälgjate leviku ohjamisega oma haldusterritooriumil – avalikke alasid niidetakse regulaarselt, et hoida rohu kõrgus

Hispaania teeteod.

Foto: Olga Zelentsova

madalana ning vähendada nälgjatele sobivaid elupaiku. Oluline osa tegevusest on ka koostöö külaseltside ja kogukondadega – vald toetab ühiselt korraldatavaid talguid ja tõrjealgatusi.

Suur aitäh kõigile, kes on juba võõrnälgjate korjamise ja tõrjega aktiivselt tegelenud! Teie panus on väga oluline kogu piirkonna elukeskkonna hoidmisel.

Praktilised nõuanded

- ♦ Korja nälgjaid regulaarselt varahommikul, õhtul või vihmase ilmaga.
- ♦ Ära jäta nälgjaid vedelema, sest see meelitab uusi ligi.
- ♦ Meelita neid lõksudesse – kasuta selleks õlut, arbuusikoori või muid mahlaste köögiviljade jääke. Pane lähedusse suuri lauajuppe, mille alla nad peitu poevad – nii on neid lihtsam koguda.
- ♦ Kõige tõhusam hävitusviis on ülevalamine keeva veega, aga nälgjate elutegevuseks vajalikku limaskestast hävitab ka soola või nõudepesuvahendi kange lahus.
- ♦ Mata hävitatud nälgjad vähemalt labida sügavusele mulla alla.

Kui matmine ei ole võimalik, siis vii surnud nälgjad konteinerisse. **Alates augustikuust on Saku jäätmejaamas (Tiigi tn 15, Saku alevik) spetsiaalne konteiner surnud nälgjate jaoks.** Konteinerit on võimalik kasutada jäätmejaama lahtiolekuaegadel K–R 12–19, L–P 11–18.

Kiisa jäätme punkti praegu konteinerit ei paigaldata, kuna tegemist ei ole

püsivalt mehitatud punktiga ehk puudub võimalus kontrollida konteineri sihipärasest kasutamisest ja sisu vastavust nõuetele. Seetõttu on soovitatav teha koostööd naabrite ja kogukonnaga – näiteks koguda surnud nälgjad ühiselt kokku ja korraldada nende ühine äraviimine Saku jäätmejaama.

KONTEINERI KASUTAMISE MEELESPEA

- ♦ Korjatud nälgjad peavad olema surnud.
- ♦ Nälgjad tuleb asetada suletud läbiipaistvasse või poolläbiipaistvasse kilekotti (nt tavalisse poekotti). Musti prügikotte kasutada ei tohi. Muid plastnõusid ega klaaspurke kasutada ei tohi.
- ♦ Kilekoti kasutamine on kohustuslik, et vältida nälgjate levikut konteinerist välja ning vähendada lõhnahäiringut jäätmejaamas.
- ♦ Konteinerisse ei tohi panna muid jäätmelid! Sinna võib visata vaid kilekottidesse pandud võõrnälgjaid (ja nende mune).
- ♦ Konteiner on mõeldud kasutamiseks vaid Saku valla rahvastikuregistrijärgse elukohaga (sissekirjutusega) elanikele. Nälgjate üleandmine toimub isikut tõendava dokumendi alusel.

Saku vald juhendub oma soovitusel keskkonnaameti juhistest.

Vaata rohkem infot võõrnälgjate kohta www.sakuvald.ee/voorliigid

Projekti toel pakutakse tasuta omastehooldaja asendamise teenust

Saku vald pakub alates juulikuust võimast kasutada omastehooldaja asendamise teenust. Teenus on mõeldud neile, kelle hoolduskoormus on igapäevaselt suur ja kes vajavad võimalust lühiajaliseks puhkuseks või isiklikeks asjaajamiseks – näiteks arsti juurde minekuks, juuksuris käimiseks või lihtsalt taastumiseks.

Teenuse abil tagatakse suure hooldusvajadusega inimese hooldus ja järelevalve tema kodus, kui hooldaja ise ei saa kohal olla. Abistatakse igapäevastes hooldustoimingutes nagu riietumine, söömine, abivahendite kasutamine ja hügieeni-toimingud.

Teenust saab kasutada ka õhtuti, nädalavahetustel ja riigipühadel.

Hea teada

- ♦ Teenust osutatakse hooldatava kodus.
- ♦ Teenust saab kasutada kuni 16 tundi kuus, kõigil nädalapäevadel ajavahemikus 7–21.
- ♦ Teenuse kasutamine on tasuta kuni 6. veebruarini 2027.
- ♦ Teenuse kasutamiseks tuleb esmalt

pöörduda Saku Vallavalitsuse projekti-juhi poole.

- ♦ Teenusevajadusest tuleb teenuseosutajat igal korral teavitada vähemalt viis tööpäeva ette.
- ♦ Teenust saavad kasutada omastehooldajad, kes on Saku valla elanikud.
- ♦ Teenust osutatakse Euroopa Liidu kaasrahastatud projekti „Sotsiaalteenuste arendamine Saku vallas“ raames.

Sügisel algavad Sakus ka mitmed omastehooldajaid toetavad tegevused – koolitused, loovtegevuse programm ja tugigrupi kohtumised.

Kui tunnete huvi teenuse vastu või soovite rohkem infot, võtke julgelt ühendust projektijuhiga:

Kairiin Nuudi
5444 0105
kairiin.nuudi@sakuvald.ee

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

Trepironija aitab liikumisraskustega inimestel kodust välja pääseda

Foto: Kairiin Nuudi

Saku valla elanikel, kellel on liikumisraskusi ja kelle kodu asub treppidega elamus, on nüüdsest võimalik turvaliselt kodust välja pääseda trepironija abil.

Trepironija kasutamisel abistab inimest igal sammul Saku Päevakeskuse töötaja – kasutaja ei pea seadet ise käsitsema ega juhtima. Ratastool kinnitatakse trepironija külge, liigutakse koos trepi juurde, töötaja vajutab nuppu ja masin viib inimese turvaliselt trepist üles või alla.

Kui inimesel puudub oma ratastool, saab selle laenata päevakeskusest. Soovi korral saab trepironijat kasutada ka lühikeseks jalutuskäiguks – töötaja aitab kodust välja, saadab jalutuse ajal ning aitab hiljem tuppa tagasi.

Teenuse kasutamine on Saku valla elanikule tasuta.

Lisainfo ja aja kokkuleppimine:

Kairiin Nuudi, projektijuht
5444 0105,
kairiin.nuudi@sakuvald.ee

Trepironijate soetamist kaasrahastas Euroopa Liit projekti „Sotsiaalteenuste arendamine Saku vallas“ raames.

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

Kaasrahastanud
Euroopa Liit

Eesti
tuleviku heaks

NELJA VALLA KOGU

MTÜ Nelja Valla Kogu avab Euroopa Sotsiaalfond+ toetusmeetme „Sotsiaalse kaitse suurendamine“ miniprojektide taotlusvooru

Meetme tegevused peavad toetama ESF+ eesmärgi:

- 1) Pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine ning hoolduskoormuse leevendamine
- 2) Inimväärikuse tagamine ning sotsiaalse kaasatuse suurendamine

Miniprojektide tegevuste sihtrühmadeks on Nelja Valla Kogu tegevuspiirkonnas alaliselt elavad:

- Vanemaealised inimesed vanuses 55+ aastat
- Erivajadusega inimesed vanuses 16+ aastat

Taotlusvooru maht 60 290€

Toetuse minimaalne summa on 1000€ ja maksimaalne summa 6029€

Taotlusvoor on avatud 8.09 – 22.09.2025

Taotlusdokumentide esitamine toimub SPOKU keskkonnas.

Meetme kirjeldus ning taotlemistingimused on leitavad www.4kogu.ee

Infopäev toimub veebi teel 27.08 kell 16. Registreeru: anneli@4kogu.ee

Info ja nõustamine: Anneli Kikkas, 5380 7345, e-post anneli@4kogu.ee

Oluline info Saku Vallavolikogu valimistel osalevatele erakondadele, valimisliitudele ja üksikkandidaatidele

SIIRI RAAGMETS | valimiskomisjoni esimees

Foto: Merilin Piirsalu

19. oktoobril 2025 toimuvad kohalike omavalitsuste volikogude valimised.

Alates 20. augustist kuni 4. septembrini saab esitada valimisliite valla valimiskomisjonile registreerimiseks. Valimisliidu registreerimiseks on vajalik kirjalik seltsinguleping. Seltsingulepingu näidise leiab valimised.ee veebilehelt. Seltsingulepingus peavad sisalduma vähemalt kahe valimisliitu juhtima õigustatud isiku nimed, isikukoodid, aadressid ja sidevahendite numbrid ning määrata tuleb vähemalt üks volitatud esindaja (maksimaalselt kaks esindajat), kes esindavad valimisliitu suhtluses valla või linna valimiskomisjoniga ning kirjutavad alla valimisliidu kandidaatide nimekirjadele.

Erakond esitab enne kandidaatide registreerimist teatise, milles tuuakse ära erakonna volitatud esindajate nimed, isikukoodid, aadressid ja sidevahendite numbrid. Teatisele kirjutab alla erakonda esindama õigustatud isik. Teatise peab allkirjastama erakonna seaduslik esindaja kas digitaalselt või paberkandjal. Teatise esitaja ise ei pea olema erakonna seaduslik esindaja.

Üksikkandidaat võib ennast registreerimiseks esitada ise või teeb seda mõni teine selles vallas või linnas hääletamisõiguslik isik. Sel juhul peab esitama vabas vormis volikirja. Volikirjas peab olema

volitatud isiku nimi, isikukood, aadress ja kontaktandmed.

Üksikkandidaat esitab riigi valimisteenistusele:

- vajadusel volikirja esindaja määramiseks;
- üksikkandidaadi registreerimise avalduse;
- kandideerimisavalduse.

Kandidaatide registreerimine algab 20. augustil. Kandidaate saab registreerimiseks esitada kuni 9. september kell 18.

Kandideerimisõigus on hääleõiguslikul Eesti kodanikul ja Euroopa Liidu kodanikul, kes on kandidaatide registreerimise viimaseks päevaks, s.o 9. septembriks saanud 18-aastaseks ja kelle püsiv elukoht, st elukoht, mille aadressiandmed on kantud rahvastikuregistrisse, asub hiljemalt valimisaasta 1. augustil selles vallas või linnas, kus ta kandideerida soovib.

Kõik dokumendid esitatakse elektrooniliselt valimiste infosüsteemis veebi-aadressil <https://vis.valimised.ee/>. Juhul kui elektrooniliselt VIS-is esitamine pole võimalik, saab dokumendid esitada ka digikonteineris e-postiga või paberkandjal valla valimiskomisjonile.

Dokumente saab tuua valla valimiskomisjoni tööaegadel, aga selleks palume võimalusel helistada ette telefonil 671 2430. Kokkuleppel valimiskomisjoni

esimehega on võimalik dokumente tuua ka muul ajal.

Saku valla valimiskomisjoni tööaeg perioodil 21. augustist kuni 17. septembrini 2025 on esmaspäeval, teisipäeval ja kolmapäeval kell 15–17, neljapäeval ja reedel kell 9–12. 9. ja 11. septembril töötab valimiskomisjon kella 18-ni.

Lisainfo Saku valla valimiskomisjoni esimehelt Siiri Raagmetsalt telefonil 671 2430 või e-kirjaga siiri.raagmets@sakuvald.ee.

Info ja vajalikud dokumendid on leitavad ka valimiste veebilehelt www.valimised.ee ja Saku valla kodulehelt www.sakuvald.ee/valimised.

Vallamaja saali kasutamisest

12. juuni vallavalitsuse istungil otsustati, et iga valimisliit või erakond võib enne kohalike omavalitsuste valimisi (oktoobris 2025) kasutada vallamaja saali juunis ja juulis üks kord kuus, augustis, septembris ja oktoobris kaks korda kuus. Ruum tuleb korda jätta ning vabastada hiljemalt kell 21. Vastutab volikogu liige, vallavalitsuse liige või vallamaja töötaja. Ruumi broneerimiseks pöörduda Siiri Raagmetsa poole, siiri.raagmets@sakuvald.ee.

Septembris algab Sakus abikoka kutse tasemeõpe täiskasvanutele – tule õppima!

MERILIN PIIRISALU | toimetaja

Saku Vallavalitsuse ja Valgamaa Kutseõppekeskuse koostöös algab septembrist abikoka kutse / tase 3 õpe täiskasvanutele. Tegemist on tasuta õppega, mis on mõeldud hariduslike erivajadustega õppuritele, kes on varem õppinud lihtsustatud või toimetulekuõppekaval.

Abikoka eriala sobib inimestele, kes pole seni tavapärasel koolikeskkonnas enda tugevusi leidnud või sobivat eriala valinud, kuid kellel on soov edasi liikuda ja ennast praktilises elus teostada. Õppima tulek ei eelda varasemat töökoostust ega kindlat haridustaset – piisab huvist, valmisolekust ja soovist õppida.

Õpe toimub Saku Gümnaasiumi

õppeköögis, kus saab turvalises ja toetavas keskkonnas omandada teadmisi ja oskusi, mida abikokk igapäevatoos vajab.

Õppetöö toimub tööpäeviti pärast lõunat ning kestab ühe õppeaasta jooksul septembrist juunini. See tähendab, et õpingud on sobilikud ka neile, kelle ennelõunane aeg on sisustatud muu tegevusega.

Mida abikoka erialal õpitakse?

Abikokana õpitakse toiduaineid ette valmistama, kokka roogade valmistamisel ja serveerimisel abistama ning töötama meeskonnas koka juhendamisel. Õpitakse töötlemata köögivilju, valmistama

lihtsamaid lisandeid ja toite vastavalt juhendile, hoidma töökoha puhtust. Samuti arenevad oskused oma töö planeerimiseks ja korraldamiseks. Kursuse jooksul saab teada, kuidas töötada meeskonnas ja suhelda kolleegide ning klientidega, kuidas kavandada ja korraldada enda tööd tulemuslikult ja ressursitargalt. Lisaks praktilistele oskustele annavad õpingud baasteadmised toitumisest, teenindusest ja kaasaegsest töömaailmast. Õppimine ei anna aga vaid uusi oskusi, vaid lisab ka enesekindlust ja avab uusi võimalusi.

Millised on võimalused pärast lõpetamist?

Õpingute lõppedes võib asuda tööle toitlustusasutuses, näiteks kooli- või haiglaköögis, kohvikus, restoranis või sööklas. Võimalus on ka jätkata õpinguid koka erialal. Õpingud tulevad kasuks ka siis, kui on soov liikuda edasi mõnes teises valdkonnas, kus meeskonnatöö, täpsus ja kohusetunne on hinnatud (nt teenindus).

Kes võiks osaleda?

Kui on väikegi huvi kokanduse vastu ja soov õppida praktilises ning toetavas keskkonnas, siis võib just abikoka erialal õppimine olla tore võimalus ennast arendada. Abikokaks võiksid kindlasti õppima tulla need, kes tunnevad rõõmu toidu valmistamisest või on köögis tegutsedes kogenud, kui tore on midagi oma kätega valmis teha.

Miks õppida abikokaks?

Abikoka töö on praktiline, stabiilne ja vajalik, sest hea ja tervislik toit on igal ajal hinnatud. See on amet, kus saab oma töö tulemusi kohe näha ja tunda, mis annab töö rõõmu ja tähenduse. Lisaks oskab abikokaks õppinu ka kodusele toidulauale mitmekesisust tuua ning igapäevastes köögitoimetustes paremini hakkama saada.

Soovita teistele!

Kui sa ise ei taha õppima tulla, aga tead kedagi, kes on õppinud lihtsustatud või toimetulekuõppekaval ja kellele abikoka õpe võiks sobida, siis jaga infot. Mõnikord võib just ühest väikesest võimalusest saada uus algus.

TÄISKASVANU!

TULE ÕPI ABIKOKAKS

»» SAKUS

Aastaga omandad abikoka kutse / tase 3

Õpe on mõeldud hariduslike erivajadustega õppijale

Õpe toimub tööpäevadel september 2025 - juuni 2026 Saku Gümnaasiumi õppeköögis

ÕPE ON TASUTA!

Lisainfo
VIDRIK UGUR
juhtõpetaja 5862 6661
õppeosakond 766 3222

VASTUVÕTT
kuni 10.08.2025
SAIS.EE

Kas sina võiksid olla järgmine, kes jagab oma teadmisi?

MERILIN PIIRALU | toimetaja

Igal sügisel toimub üle Eesti Täiskasvanud õppija nädal (TÕN) – sündmus, mis toob fookusesse elukestva õppe väärtuse ja kutsus märkama, kui palju põnevat meie ümber leidub. TÕN-i raames toimuvad mitmesugused koolitused, töötoad, loengud ja avatud treeningud. Tänavu toimub TÕN 15.–26. oktoobril.

Saku vallas on senini täiskasvanud õppijatele mõeldud nädala jooksul pakutud vahvaid ja harivaid kohtumisi ning töötubasid: on maalitud portselani, õpitud rahvatantsu, räägitud tervislikust toitumisest ja investeerimisest, arutatud looduskaitse, küberturvalisuse ja tuleohutuse üle. Isegi kalisteenikatreenni

ja ukulelemängu on järele proovitud. Paljude kohtumiste eestvedajateks on olnud inimesed meie enda kogukonnast.

Ei pea olema koolitaja, et midagi õpetada!

Ootame ka tänavu oma valdkonna eksperte, kes sooviksid enda teadmisi teistega jagada. Selleks ei pea olema õpetaja, treener või paberitega koolitaja. Piisab, kui sul on mõni oskus, teadmine või huviala, mis sulle meeldib ja mida sa hästi valdad. Sinu jaoks võib see tegevus olla väga tavaline, aga paljude teiste jaoks hoopis uus ja põnev. Oskad sa ise näiteks autorehvi vahetada, käsitööd teha

või tead, mis vahe on erinevatel kohvi-sortidel? Äkki kogud sa vanu postkaarte, mänguasju või tead põnevaid lugusid kodukandi ajaloo kohta? Ehk on sul matkatarkusi või ellujäämisoskusi, mis oleks kasuks ka teistele? Mõnikord piisab ühest kohtumisest, et keegi teine saaks tänu sinule midagi vajalikku teada või avastaks uue hobi.

Kui sul tärkas peas mõte: „Jaa, mina ju oskan seda, teen seda iga päev“, siis oled juba õigel teel.

Kui soovid TÕN-il koolitajana või juhendajana osaleda, siis võta ühendust hariduse peaspetsialisti Elen Jahimaaga: elen.jahimaa@sakuvald.ee

Saku Diabeetikute Selts – ühendus, mis hoolib ja tegutseb juba üle kahekümne aasta

AINO KIIVER | Saku Diabeetikute Seltsi esimees

Saku Diabeetikute Selts on koondanud valla diabeetikuid, riskirüma inimesi ja teisi seltsi tegemiste vastu huvitundjaid üle kahekümne aasta. Selts tegutseb aastaplaani alusel, mis on kättesaadav valla kodulehel. Seltsi peamiseks tegevusalaks on koolitused, mis toimuvad kümnel kuul aastas. Viimastel aastatel oleme tähelepanu suunanud mälu- ja treeningutele. Iga kokkusaamine algab tunniajalise mälu- ja treeninguga, jätkub kohtumistega eri alade inimestega ja lõpeb info vahetamisega.

Muidugi püüame kohtuda võimalikult palju tervise edendajatega, tohtritega ja teiste põnevate isikudega. Ennetustöö raames saame igal aastal kokku Saku ja Kiisa noortekeskusega. Liikmed hindavad seltsi suviseid praktikapäevi ehk kahepäevaseid väljasõite Eestimaa kaunimatesse kohtadesse, kus kohtume kohalike diabeetikutega.

Traditsiooniks on talvine kolmekuningapäeva tähistamine erinevates kirikutes ja märtsikuine spordipäev Kiisal. Mõlemad sündmused on väga oodatud.

Seltsil on välja kujunenud laiapõhjaline koostöövõrgustik valla, maakonna ja riigi tasandil. Oleme kahe katusorganisatsiooni liikmed ja osaleme aktiivselt nende üritustel: üldkogudel, koolitustel, foorumitel jms.

Saku Diabeetikute Seltsi liikmed väljasõidul.

Foto: erakogu

Selts on pälvinud mitmeid tunnustusi erinevatel tasanditel.

Seltsi ürituste rahastamine on olnud valla ja maakondliku koja põhine. Lisaks on raha saadud projektidest ja liikmemaksudest. Senini oleme kenasti hakkama saanud.

Üllatav on kogukonna suhtumise muutumise tendents suhkruhaigete suhtes. See salalik haigus ei ole sageli visuaalselt tähelepanuväärne, aga tüsistused

raskendavad igapäeva eluga toime tulemist. Ootaks rohkem tolerantust ja mõistmist. Hoolimata kõigest on Saku Diabeetikute Seltsi liikmed rõõmsameelsed ja igati üksteisele tuge pakkuvad.

Seltsi tegevus on avalikes huvides, mis annab võimaluse huvilistel osaleda kõikidel seltsi üritustel.

Saku Diabeetikute Seltsiga saab soovi korral ühendust telefonil 5685 5502.

Kõrget lendu, kallid koolilõpetajad!

SAKU GÜMNAASIUMI 47. LEND

G12-1 Esimeses reas vasakult Elenora Rakaselg, Emma Katariina Kaare, Karola Heintalu, Triin Trampärk, klassijuhataja Inga Nurme, Emma Pallase, Marleen Mägi, Katerin-Lisette Ivaste, Mia Roos ja Liisa Loonurm. Teises reas vasakult Kertu Koptelkov, Mihkel Rohkla, Oskar Kübarsepp, Kert Adams, Mihkel Kitvel, Kelli Hints, Joonas Rohkla, Katariina Vahenõmm ja Ats Kanarbik. Kolmandas reas vasakult Sten Tänavsoo, Anton Treve, Mehis Tõnissoo, Robin Puström, Hans Jakob Villemsoo, Joosep Alev, Janell Lohk, Gerhard Rumm ja Markkus Niidas. Neljandas reas vasakult Heiko Pärli, Klaus Mattias Kannel, Kermo Kand, Ralf Marten Raisma ja Lucas Küüra. Pildilt puudub Konrad Uuselu. Foto: Toomas Uiibo

G12-2 Esimeses reas vasakult Karolina Oras, Harriet Ploom, Maribel Vainumäe, Karmen Kent, Meryl-Marii Tammik, Natali Leokina, Johanna Lotte Puuorg, Emma Pütsep, Lisandra Marii Rannik ja Hanna Mia Karting. Teises reas vasakult Katriin Reinla, Trevor Tarto, Brigita Uueni, Agnes Pedaja, Maria Vilma Jürimäe, Lisete Katsalainen, klassijuhataja Merilin Nigumann, Olivia Järvi, Kadi Pukk, Krete Liis Kask ja Kleandra Tammer. Kolmandas reas vasakult Kaur Kirisma, Erdo Rooberg, Alexander Avery Leesalu, Joonas Matthias Leppik, Bert Anton, Trevor Pärn, Kristjan Kalmus ja Tristan Leedo. Foto: Toomas Uiibo

G12-3 Esimeses reas vasakult Saara Lotta Krusell, Kristel-Elisabeth Peek, Ketlin Sults, Ruth Hansar, Laura Teniste, Inger-Lill Hindreko, Meribel Allik, Simona Rõõmusaar, Emily Peet ja klassijuhataja Anneli Pihl. Teises reas vasakult Cardo-Martti Salo, Kenert Sepp, Arko Veemees, Ken Oskar Algre, Kristofer Stern, Erik Johannes Suislepp, Robin Kruuse, Johanna Helene Palm ja Martha-Ly Lilleorg. Kolmandas reas vasakult Taavi Tars, Mairo Saar, Sten Erik Brunfeldt, Joosep Kalmet, Uku Jõelett, Henry-Robert Rapper, Hanno Tõkke, Aleksander Bulgarin ja Robi Kalmet.

Foto: Toomas Uiho

SAKU GÜMNAASIUMI 9. KLASSIDE LÕPETAJAD

9A Tüdrukud vasakult Birgit Viilop, Kristelle Kask, Linda Hannus, Merit Tuuling, Rebecca Kais, Carola Noormets, Mona Delisa Aruksaar, Niia Aliisa Rantala ja Merilin Karo. Pildilt puudub Berit Noormets. Poisid vasakult Jan Patrick Voogla-Lemps, Joosep Laos, Robert Järv, Päären Morley, Sebastian Tuisk, Sander Vilu, Robin Kruus, klassijuhataja Kersti Vissoo, Mihkel Sõmer, Uku Jõgisalu, Mark Kukemelk, Björn Martin Lindeberg, Kert Murmann, Sten Erik Jõgi, Pärtel Käärt, Karl August Randoja, Oliver Maripuu. Keskel klassijuhataja Kersti Vissoo.

Foto: Mihkel Leis

9B Esimeses reas Herta Sedrik, Liisa-Marii Suvinõmm, Anna-Liisa Ili, Janely Lauri, Mirt Ärm, Krisse Mai Vahar, Berit Grünberg, Marite Reinart ja Elisandra Melis. Teises reas vasakult klassijuhataja Pille Soodla, Gregor Olvi, Marti Tuulik, Ander Johannson, Danil Turilov, Ralfi Kirt, Marten Konga, Kristofer Prikk, Kristo Õruste, Maya Lorena Medina ja Maria Mibhailova. Kolmandas reas vasakult Anastacia Pütsepp, Mattias Kalmet, Johannes Nurme, Sergo Thomas Sömer, Markus Külvi, Erlend Pöllupüü, Oliver Leppik, Marco Maninen ja Anni Linda Ots.

Foto: Mihkel Leis

9C Esimeses reas vasakult Mirteli Valge, Katrin Tiigimägi, Lilian Kallas, Marietta Rannasto, klassijuhataja Monika Kirsipuu, Laura Kuklase, Anna Paiste, Roosi Kõrve ja Karine Tuuna. Tagumises reas vasakult Henri Nurm, Karl Johan Otsepp, Kaspar Lapp, Karl Erik Mägi, Rasmus Laur, Patrik Põlda, Karel Isok, Tom Markus Pikaru, Kristofer Luka Kivila, Mark Patrakson, Gaspar Jõgisoo, Janmar Olop, Aron Hendrik Loog, Andreas Saareväli, Karl Joonas Ilustrum, Jõrgen Susi ja Roland Nurme.

Foto: Mihkel Leis

9D Esimeses reas vasakult Kerttu Murd, Kaja Kelder, Lotabel Linamäe, Janelle Altsaar, klassijuhataja Teele Raja, Brita Hansumäe, Delisa Padumäe, Greteliis Pibelgas, Kalli Kirisma ja Adelina Kopanitski. Tagumises reas vasakult Mattias Rumberg, Julia Leandra Soosaar, Joonatan Rumberg, Otis Mäeots, Karl Oscar Laakso, Sten-Markus Peterson, Arti Neemelo, Fred Luks, Theimo Tuvi, Kristof Teekiivi, Riko Kruus, Oskar Lees, Martin Kotkas, Ott Kõllamets, Andres Aleksander Soosaar, Joosep Sildvee, William Vaiknurm, Andres Järvet, koolijuht Keit Fomotskin ja Atso Allik. Foto: Mihkel Leis

9E Esimeses reas vasakult Aleksandra Kozõreva, Keily Jaakson, Kelli Karoli Tauden, Emma Murumets, Emiilia Kadakas, Ly-Sandra Türk, Janell Reiljan, Katriin Alpius ja Mona Brit Vahemäe. Tagumises reas vasakult Eliise-Liset Kivistik, Emily-Mia Hitrov, Karoliina Iher, Kristo Hunt, Romet Loit, Markus Nilk, Jüri Kikas, Daniel Valter Koskinen, Trevor Õunapuu, Sten Ander Kogermann, klassijuhataja Evelin Jauk, Indrek Liiva, Laur Aru, Trevor Põrk, Perkel Kõrgesaar, Gregor Kubi, Axel Nuut, Inger Lee Sammalkivi, Getter Aviste ja Marten Aarma. Foto: Mihkel Leis

9.G Aurelie Rudsit, Han Gustav Ungerson, Sebastian Vallimägi, Rasmus Kadakas, Kevin Proosa ja klassijuhataja Maret Pöder.

Foto: Mihkel Leis

KURTNA KOOLI 9. KLASS

Esimeses reas vasakult Grettel Tõkke, Astrid Otsa, Laura Michelson, Kelli Aleksandrova, Rachel Stöckenius, Sandra Suvinõmm, Heidi Silberg, Liilia Tänavsuu ja Tessa Kasak. Teises reas vasakult Rasmus Nõukas, Mark Vilde, Anton Smirnov, Egert Tammeleht, Heili Deklau, Lauren Kadak, Lisete Siig ja klassijuhataja Merle Kants. Kolmandas reas vasakult Andres Ruut, Kert Leppänen, Ander Safronov, Jan Tambet Janter, Uku Saar, Henri Proos, Rasmus Kuklas, Rasmus Lond, Albert Raude ja Remy Mesila.

Foto: Liis Mäesalu

KAJAMAA KOOLI 9. KLASS

Vasakult õpetaja Simmo Sirel, Martin Arak, Steven Krassavin, Johan Joosing, Merily Liiv, Kristelle Kéa Tamm, Mathias Voldemar Meister ja õpetaja Ülle Joosing.

Foto: Märlin Joosing

SAKU MUUSIKAKOOLI 45. LENNU LÕPETAJAD

Esimeses reas Maiken Konga (klaver, kiitusega, õp Reet Schumann), Tuule Maarja Vahtrik (klassikaline kitarr, kiitusega, õp Agni-Sandia Varend), Agathe Vetka (klaver, õp Reet Schumann), Mariel Mänd (metsasarv, kiitusega, õp Meelika Välimäe) ja Mireli Noormägi (klassikaline kitarr, kiitusega, õp Agni-Sandia Varend). Teises reas Anni Marii Johandi (saksofon, õp Eha Themas), Therese Tehver (klaver, kiitusega, õp Eugenija Kirss), Matilda Allmann (klaver, õp Sandra Meindok), Gaia Meribel Eerme (kannel, õp Laura Linnaks) ja Mirt Ärm (klaver, õp Tiiu Treufeldt). Kolmandas reas Johanna Marie Lumiste (löökpillid, õp Kristjan Mängel), Krisse Mai Vahar (klassikaline kitarr, kiitusega, õp Siim Kartau), Mirell Teepere (klassikaline kitarr, õp Siim Kartau), Maira Noormägi (löökpillid, kiitusega, õp Kristjan Mängel), Mereli Noormägi (akordion, kiitusega, õp Henri Zibo). Neljandas reas Inger Lemberg (viilul, õp Kaari Klesment), Laura Liisa Piibur (tšello, õp Kaia Tambi) ja Emmaliisa Murmann (klaver, õp Tiiu Treufeldt). Tagareas Hardy Grünberg (klassikaline kitarr, õp Siim Kartau) ja Kristjan Öruste (klarnet, õp Mart Süda).

Foto: Rene Jakobson

Kajamaa Koolis toimus meeldejääv tänuüritus

Kajamaa Kool

30. mai hommikul oli Kajamaa Kool saginat täis: hoovis tehti ettevalmistusi piknikuks, saalis seati paika helitehnikat. Kõik koolipere liikmed olid toimetustega hõivatud: üheskoos valmistuti õhtuseks ürituseks, millega sooviti tänada praeguseid ja endiseid koolipere liikmeid, koostööpartnereid, kogukonda ning ka meie armsat väarikat koolimaja.

Kiirel päeval kostitas Ave Rostini Jäätiseamet õpilasi ja õpetajaid teretulnud vahepalana pehme vahvlijäätisega.

Pealelõunane pidu algas „Kajamaa kaja“ saatega. Saatejuhtideks olid 8. klassi õpilased Marten Haavandi ja Katriin Randorg – Kajamaa Kooli hea sõber Oru Põhikoolist. Saatekülalistena astusid üles koolijuht Merit Udusalu, MTÜ Aitan juhatuse esimees Veera Sepp ning Tõdva küla esindaja Pille Kasterpalu. Külalistele esitati küsimusi ning anti ülesandeid, nagu heades meelelahutussaadetes tavaks. Lisaks tehti lühiintervjuusid valitud osalejatega stuudiopublikust, kelleks olid kõik pealtvaatajad.

Järgnes Türi Ringhäälingumuuseumis filmitud uudiste plokk „Kajamaa kaja uudistesaadet“, milles olid uudiste ankruteks 2.–9. klasside õpilased. Saade kajastas koolielu ja selle erinevaid tahke läbi aastate. Rahastus saate filmimiseks saadi preemiaks AS Kuusakoski võistlusel „Küünlaümbrise jaht“ osalemise eest. Õpilaste ansambel esines laulu- ja pillilugudega ning saade lõppes Kajamaa

Kooli laulu ühislaulmisega. Seekord oli sõnadel:

„Seisab uhke majake,
katus paistab kaugele,
koolimaja muistest ajast,
mida Saku vallal vaja“

eriline tähendus ning nii mõnelgi külalisel ja koolipere liikmel tuli heldimusepisar.

Õhtu jätkus piknikuga, mida ilmesitasid kaunid laulud Katriini esituses. Pärast kontserti pidas toreda kõne aastatel 1990–2008 Kajamaa Kooli elkäija

Kajamaa Lasteaed-Algkooli direktorina ametis olnud Sirje Õruste, kes jutustas meeleolukaid lugusid tollastest sündmustest.

Tänuüritus oli kokku toonud endised õpilased, töötajad ja külakogukonna, kelle jaoks on kool pika aja jooksul olnud hea naaber ja koostööpartner.

Rikkalikult kaetud piknikulaudade juures olid abiks olnud nii õpilased, õpetajad kui ka külalised. Kingituseks olid külalised kaasa toonud maitsvaid pannkooke ja torte, eriti kaunis oli Anu Abro valmistatud tort. Rohkesti kiidusõnu pälvis kooli vilistlase Maarja Schilfi kook.

Tunti rõõmu jällenägemisest, vaadati üle mälestusi täis kooliruumid ning tõdeti, et kahju on küll lahkuda, kuid olulisem on, et õpilaste ja kooli areng saab jätkuda paremates tingimustes ning toetatud saab kõigi heaolu. Kajamaa külas toimus meeldejääv ja igati õnnestunud pidu kooli tegevuse lõpetamise väarikaks tähistamiseks.

Täname peo korraldusele ja õnnestumisele kaasa aitamise eest Kajamaa ja Tõdva Külaseltsi rahvast, Anu Abrot, Nurmikot, Katriin Randorgu, Saku Valla Kultuurikeskust ja Saku Vallavalitsust, Marten Haavandit ja kõiki teisi õpilasi, endisi ja praeguseid töötajaid.

Alates uuest õppeaastast alustab Kajamaa Kool tööd Sakus, Kooli tee 1.

Fotod: Märilin Joosing

Kaitseliidu uus algatus Saku vallas: sügisel alustab tegevust Saku toetusüksus

Männiku malevkonna pealik leitnant MARTIN LOKK, Naiskodukaitse Saku jaoskonna liige DIANA MATHISEN

Tänavu sügisel astutakse Saku vallas uus samm kohaliku julgeoleku ja kogukondliku kaitsetahte tugevdamiseks. Keila ja Männiku malevkondade ning Naiskodukaitse Saku jaoskonna koostöös luuakse Saku toetusüksus, mis koondab nii juba tegevuses olevaid kaitseliitlasi kui ka uusi huvilisi. Tegemist on olulise algatusega, mille eesmärk on rajada kindel alus uute Saku valla maakaitseüksuste tekkeks ja arenguks.

Saku toetusüksuse eesmärk on kasvatada piirkondlikku kaitsevõimet, tugevdada kogukondlikke sidemeid ja pakkuda huvilistele võimalust anda oma panus kohaliku turvalisuse tagamisse. Üksuse loomine aitab paremini valmistuda võimalike kriiside korral reageerimiseks ning toob kohalikule tasandile rohkem teadmisi ja oskusi, mida Kaitseliit pakub.

Saku vald kuulub Kaitseliidu Harju maleva Keila malevkonna vastutusalasse, kus on juba aastaid oodatud aktiivse kogukondliku üksuse moodustamist. Kaitsetahte piirkonnas on tugev, mida näitab ka eksterritoriaalse Männiku malevkonna panus – paljud selle liikmed elavad just Saku vallas ja osalevad järjepidevalt kohalikus tegevuses.

Kõik huvilised alates 18. eluaastast on oodatud tutvustavale õhtule, mis toimub kolmapäeval, 3. septembril kell 19 Saku Gümnaasiumi I korruse saalis (Teaduse 1). Koosolekul tutvustatakse Saku toetusüksuse loomise eesmäärke, tegevusplaani

ning võimalusi liitumiseks. Samuti saab ülevaate Naiskodukaitse tegevusvaldkondadest ja liitumisvõimalustest. Koosolekule on oodatud nii mehed kui ka naised. Tule ja saa osa! Sinu panus loeb.

KES MIDA TEEB

Keila malevkond on Kaitseliidu Harju maleva allüksus, mille vastutusala hõlmab Keila linna, Lääne-Harju, Saue ja Saku valda. Malevkonna ülesanne on tugevdada piirkondlikku kaitsevõimet, tagada tagala julgeolek ning toetada Kaitseväge, liitlasi ja tsiviilstruktuure kriisi- ja sõjaolukorras. Keila malevkond on mitmekesise ülesehitusega: selle koosseisu kuuluvad maakaitsekompanii ning julgustus-, vaatlus-, drooni-, side-,

Männiku malevkonna liikmed möödunud aastal Saku kobvikutepäeval Naiskodukaitse kobviku kontrollpunktis. Foto: Jaan Krivel

meditsiini-, logistika- ja infogrupid. Igal üksusel on selged ülesanded, mille täitmiseks korraldatakse pidevat väljaõpet ja koostööd kogukondade ning ametkondadega.

Männiku malevkond on Harju maleva koosseisus tegutsev eksterritoriaalne allüksus, millel puudub kindel vastutusala, ülesanded on laiapindsemad ja liikmeid on üle kogu Harjumaa.

Seetõttu ollakse paindlikud, mitmekesised ja kiiresti arenevad. Männiku malevkond koosneb erialarühmadest, kus iga uus liige leiab oma koha vastavalt huvidele ja oskustele – olgu selleks droonid, side, luure, logistika või meditsiin. Malevkonna liikmeskond on noor, aktiivne ja eesmärgile pühendunud, pakkudes tugevat võrgustikku, väärt kogemusi ja sõpru kogu eluks.

Saku jaoskond on Naiskodukaitse Harju ringkonna allüksus, mille üks peamisi eesmäärke on olla valmis toetama tsiviilelanikkonda kriisiolukordades – nii kohalikul kui ka vajadusel üleriigilisel tasandil, olenevalt liikme valitud erialagrupist. Tegevusvaldkondi, mille seast valida, on mitmeid: näiteks ohutus-hoid, meditsiin, side ja staap, toitlustamine või avalikud suhted. Samuti saab panustada komisjonides, toimkondades või Kaitseliidu üksustes. See on hea võimalus arendada oma oskusi, panustada kogukonna heaolusse ning kuuluda motiveeritud ja tegusate naiste hulka.

Pidulik lipuheiskamine ja rongkäik Sakus käesoleva aasta 24. veebruaril.

Foto: Veronika Laakso

Ernake 2025 – vapruse, sõpruse ja sihikindluse tähistamine

KERSTIN KÄÄRIK | Kodutütred

Ernake 2025 on selleks aastaks küll ammu läbi, kuid südames veel kaua helisemas. Juuni alguses astusid rajale Eesti kõige tublimad piigad, valmis andma endast kõik. Enamus maakondi oli esindatud.

Rajal ei olnud aga ainult võistlejad. Kahel null-tiimil, kuhu kuulusid endised kodutütred ja noorkotkad, oli oluline roll teed rajada ja julgel sammul kõige ees rada läbida. Juba tavaks saanud traditsioon jätkus ka sel korral – Mini-Erna teise koha saavutanud Tartu noorkotkaste tiim sai võimaluse võtta mõõtu just kodutütardega. Ning seda nad ka pakkusid. Tugevat, tõelist konkurentsi, mis andis tüdrukutele veelgi suurema motivatsiooni pingutada.

Pidulik avarivistus pani võistlusele uhke alguse. Osalejaid tervitasid Harju ringkonnavanem Piret Algo, Kodutütarde peavanema asetäitja Triinu Küünal, Kaitseliidu ülemveebel Andri Harkmann ning kindralmajor Riho Ühtegi. Avahetke krooniks sai liigutav moment, kui juba viiendat korda Ernakesele tulnud Teele Piirimäe kutsuti lipu heiskajaks. See oli austusavaldus pühendumusele, järjepidevusele ja sellele, mida tähendab olla tõeline kodutütar.

Võistluse stardipauk kõlas seekord Männiku lasketiirus. Öhtuhämaruses kogunesid meeskonnad järgemööda esimesse kontrollpunkti ning algas Ernake 2025.

Täpsus, kiirus ja närvikindlus pandi

Harju Kodutütarde võidutiim.

kohe proovile. Adrenaliin ja esimesed punktid löid karmi, aga sütitava hoo. Edasi kulgesid tiimid varustuse kontrolli, kus iga sekund oli arvel. Kohtuniku käskude peale pidi meeskond reageerima välgukiirusel, leidma üles vajalikud esemed ja tõestama, et varustus pole seljas pelgalt ilu pärast.

Üks meeldejäävamaid punkte saabus suitsutelgis „Õpime Aitama“ – tossune telk, gaasimaskid ja ülesanne päästa sealt nunnud kollased jänesed. Tõsine katsumus, millele andis lisärtsu taustal mürtsuv raskemuusika. See oli põnev ja intensiivne, ent elamuslik. Noored väljusid telgist erinevate emotsioonidega, kes ütles, et on kõige vingem punkt, kus

ta kunagi osalenud, teine jälle kurtis, et gaasimaskiga oli natuke raske olla.

Seejärel pidid võistlejad näitama oma teadmisi Eesti oluliste persoonide kohta, pannes õigesse järjekorda presidendid, Kodutütarde peavanemad ja kindralid. Järgmiseks sammuti salajase postkasti poole, järgnesid side- ja häkkimisülesanded, mille järel võis öelda, et aju ragises sama palju kui jalad väsisid metsateel.

Hommik sai korraliku alguse DAF punktis, kus noori tervitas Kaitseliidu ülem kindralmajor Ilmar Tamm. Kätt surudes ja kaasa elades andis ta edasi tugeva sõnumi: *see, mida te siin teete, on tähtis*. Punktis seoti üks võistleja kätest, teine jalgadest, kolmas sai silmaklapid,

Ernakesel osalejaid iseloomustab vaprus, visadus ja ühtsustunne, mis sünnib vaid koos läbi elatud katsumuste kaudu.

Fotod: Kerstin Käärik

vaid neljas liikus vabalt ja aitas tiimi-kaaslastel leida lippe, mida tuli puudutada ühiselt. Meeskonnatöö saavutas uue taseme.

Edasi ootas maitseelamuste proov: hernes või kikerhernes? Mõne jaoks lihtne, teise jaoks väike lõks. Järgnes „Segasummasuvila“ – tõeline tähelepanu- ja keskendumisvõime test, kus tuli ömmelda, sokke kokku panna, nukku riietada ja samal ajal vastata viktoriiniküsimustele. Ühes punktis tuli voolikud ühendada nii, et veejuga ulatuks üle konkreetse joone, kiire mõtlemine ja koostöö mängisid siin võtmerolli. Luureala ei andnud kellelegi armu, kaitsevälased, kes valvasid ala, testisid meeskondade vaimujõudu, julgust ja strateegilist mõtlemist. Kui jõuti veeületuseni, oli adrenaliin laes. Jõe ületamine mööda kitsast linti, pea kohal asuvast köiest kinni hoides, pani proovile tasakaalu ja külma närvi. Antud punkt pakkus rohkesti vaatamängu ja põnevust! Ühel neil õnnestus ka lindilt libastuda, aga päästapaat oli valmis appi tõttama ja aitas kukkuja lindilt alla tuua.

Kui lõpuks puhkealale jõuti, tundus isegi samblapadi kui viietärni hotell.

Pärast lühikest puhkehetke tuli taas sukelduda ülesannetesse: erikatsed, luure-raport, varustuse kontroll, vedel lõhkekeemia ja lõpuks – pääste ja politsei punkt. Kõige krooniks, saabus kaua oodatud lõpujooks. Viimane pingutus, viimased sammud, mille järel sai rõõmustada, kallistada ja tunda seda magusat väsimust, mis tuleb vaid siis, kui oled endast kõik andnud. Tõeliselt emotsioonidest pakatav seiklus sai seljatatud ja võistlejad väljusid sellest kõigest kordumatu kogemuse ja eneseületusega.

Ernakese 2025 paremusjärjestus

Harju KT – 322 punkti

Tartu NK – 304 punkti

Pärnumaa KT – 259,3 punkti

Palju õnne meie tublidele Harju Kodutütardele, kes andsid endast rajal 101%. Eelmisel aastal teiseks jäädes, tulid nad sel korral võitma, et noppida kaua unistatud magus ERNAKEse tiitel endale!

Suur kummardus vägeva korralduse eest ja kõigi võistlejate ees müts maha, et te tulete ikka ja jälle rajale, andes endast maksimumi. Läbi raskuste tähtede poole!

◇ ◇ ◇ TOIMETAJA VEERG ◇ ◇ ◇

Tootsi peenra suvi ja hispaania sissetungijad

Merilin Piirsalu

Praegu on parim aeg nende jaoks, kes armastavad korjata värsket kraami oma aiast või kasvuhoonest. Kuigi minu peenrad meenutavad pigem Tootsi omi ja kasvuhoone tundub mõnikord džungli moodi, siis midagi olen suutnud ikkagi kasvama panna, millelt saaki noppida.

Alustan tihti hommikuid korjates ühe peotäie vaarikaid ja teise mustsõstraid, siis segan need maitsestamata jogurtiga ja hommikusöök ongi olemas. Kasvuhoonest saab õhtusöögi kõrvale mõne kurgi ja tomatid hakkavad ka punasemat palet näitama.

Saaki võiks muidugi rohkem olla, aga uute peenarde rajamine jääb kuhugi sinna, kus tekib rohkem vaba aega. Õnneks ei nõua vaarikad ega mustsõstrad eriti midagi – need kasvavad ise ja annavad igal suvel tunde, et olen ka täitsa tubli aednik. Kevadel võtan vanad vaarika-varred ära, kitkun vaarikate ümbert umbrohu ja kiidan tubli kasvamise eest. Sellest piisab.

Aiasaaduste kasvatamiseks ei pea tegelikult isegi aeda olema. Abikaasa vanaema korteri aknalaua sirguvad kevadlaadalt ostetud kirsstomatid ja Nurmikost pärit kurk ning annavad juba ammu rikkalikku saaki.

Taimedega tegelemine ja aias nokitsemine on ju nagu teraapia. Kui ikka lillepeenra umbrohist klaariks saab, siis on hing ka natukene puhtam. Silmailu saab ka. Eelmisel aastal külvasin ühele lapikesele lilleniidu ja tore oli vaadata, kuidas mesilased sinna sumisema tulid. Kui tol aastal oli niit rohkem rukkililled ja saialilled nägu, siis tänavu pistsid pea välja hulk karikakraid ja isegi talinelgid – just need on ühed mu lemmiklilled ja rõõmustavad mind väga.

Ainsaks rõõmu rikkujaks on need hispaanlased. Täpsemalt hispaania teetod – jubedad võõrnälkjad. Vihmase ja niiske ilmaga tundub lausa, et nad on ette võtnud korraliku invasiooni. Need pruunikad, limased tegelased on nagu kutsumata külalised, kes tulevad, söövad ära, mis ette juhtub ega kavatsegi

Foto: Marii Piirsalu

lahkuda. Mina jäin näiteks ilma terrassil potti külvatud tillist – ei tea, miks see neile erilisel maitstes.

Võõrnälkjad on ka põhjuseks, miks varahommikune või hilisõhtune Saku tundub kohati düstoopiline – paljudes aedades ja aiataagustes liigub inimesi, kes kummikud jalas ja anumad käes rohu sees kummargil midagi otsivad ja korjavad. Lõunalaual või sõpradega suveõhtut veetes tulevad nälkjad korra ikka jutuks. Igaühel on oma meetod, mida nendega võitlemiseks teha. Mõni paneb õllekausse, teine usub soola jõusse, kolmas kasutab keeva vett, neljas tuhka. Abinõud on erinevad, aga eesmärk ühine: päästa oma aed.

Olen ka ise aktsioonis kaasa löönud ja no see ei ole meeldiv töö, aga seda tuleb teha. Kui neid elukaid ei korja, võtavad nad aia üle. Paljud kurdavad, et nälkjad panevad nahka salati, lilled ja muud taimed ning paljunevad kiiremini kui inimene jõuab kolmeni lugeda. Jääb üle loota, et järgmine suvi pakub nälkjatele ebameeldivamat kliimat.

Hoolimata kahjuritega lahingute pidamisest, on aiapidamine ikkagi tore. Olgu peenar Tootsi stiilis või nagu ajakirja kaanelt, olgu tomat aknalaua või kasvuhoones – suve teine pool on aeg, kus nautida vilju, mida ise külvanud oled.

Kivinuka tänaval elavad maailma parimad naabrid, kelle igapäevaelu kulgeb nagu Bullerbys

MERILIN PIIRSALU | toimetaja

23. augustil toimub Saku aleviku kohvikute-päev, mille raames Kivinuka tänaval elavad naabrid avavad perekohviku Bullerby. See kohvik pole aga ainus, mis „Kivinuka kommuuni“ seob. Nende näol on juhuslikest naabritest saanud parimad sõbrad, kes ei oska elu enam üksteiseta ettegi kujutada.

Sõpruskonda kuulub kuus peret, kus on kokku viisteist last vanuses 4–18 ning kaksteist täiskasvanut: Kassandra ja Andero, Kristiina ja Lauri, Gerli ja Simmo, Eva ja Erik, Liina ja Priit ning Liis ja Alari.

Enamik neist kolis Kivinuka tänavale umbes viis aastat tagasi, kuues pere lisandus paar aastat hiljem.

Tugev ühtekuuluvustunne tekkis juba esimesel aastal, kui igast majast olid emad lastega kodused. „Meid liitsidki lapsed, kes juhtusid olema enam-vähem ühevanused ja leidsid kohe kontakti. Edasi tekkis täiskasvanutel omavaheline suhtlus – saime aru, et koos on tore. Kui mõned aastad tagasi olid kokkusaamised rohkem seotud laste tegemistega, siis nüüd korraldame üha sagedamini ka muid üritusi,“ räägib Kristiina.

Kassandra meenutab, et kolimine sattus Covidi ajale. „Kui 2020. aastal sündis minu teine laps, siis olid naabrinaised tõeliseks päästerõngaks, et säilitada natukenegi normaalset suhtlust välismaailmaga. Ühised õues veedetud tunnid olid sel ajal päeva tipphetk,“ räägib ta.

Liis leiab, et kogukond tekkis tänu väikeste asjade kokkulangemisele: „Kõikidel olid samal ajal samad väljakutsed – esimene maja, ehitusprobleemid, muru külvamine, piirdeaedade ehitamised, peenarde tegemised jne.“

Liina ja Priit kolisid Kivinuka tänavale kõige hiljem ega teadnud oodatagi, milline lahe seltskond neid juba ootab: „Me polnud kunagi midagi sellist kogenud. Nüüd ei oska teistsugust elu enam ette kujutada.“

Kogu aeg midagi toimub

Kivinuka sõpruskonnal on palju traditsioone. Jaanipäeval korraldatakse lõbusaid mängu, lauldakse, süüakse ja nauditakse ühist olemist. Joulude ajal süüdatakse adventilõke ja luuakse laternate, muusika

ja jõulutoitudega väikese jõulumaa meeleolu. Ei puudu kingitused, mille kättesaamiseks teeb iga pere etteaste. Pärast pühi koguvad naabrid kuused kokku ja põletavad lõkkes. Koos tähistatakse ka Halloweeni ja volbripäeva, muidugi alati vahvate kostüümidega. Sünnipäeva ei saa keegi pidamata jätta, sest naabrid tulevad ikka kohale. Kui juhtub, et sünnipäevalaps ise midagi ei korralda, võtavad teised sündmuse rõõmuga enda peale. Lisaks käiakse koos trennis ja osaletakse jüriööjooksul. Eurovisiooni vaatamine on samuti traditsiooniks kujunenud – ikka koos punktijagamisega ja kommentaaridega, mis on tihti värvikamad kui Marko Reikopil. Mainimata ei saa jätta lugematuid mõnusaid istumisi kellegi terrassil.

„Lisaks on meil juhuslikke tegemisi. Kui keegi tahab õhtul jalutama minna või laupäeval poodlema või seenele, siis kirjutatakse naabrinaiste gruppi ja keegi ikka soovib ühineda. Kõik on hakkajad koos aega veetma ja kui keegi idee välja pakub, siis ALATI vastatakse: jah, teeme!“ toob Liis välja.

Tegemisi jätkub nii peredele, ainult naistele või meestele, rääkimata lastest, kes kogu aeg midagi korraldavad.

Iga päev üksteisele olemas

Naabrid toetavad üksteist igati, olgu selleks transport, tööriistade või maitseainete laenamine või kassidel silma peal hoidmine. „Logistikaprobleemid saavad alati lahenduse ja lapsed hoiame tingimusteta alati kui omasid. Meil on omamoodi kokkulepe – see vaatab lapsi, kelle aknast nad paistavad. Meil on ütle mata tugev naabrivalve,“ kinnitavad Gerli ja Simmo.

Erinevad isiksused, aga ühised arusaamad on hea kombinatsioon, mis muudab ennastki paremaks. „Meie grupi naised on nii inspireerivad, kusjuures igaüks oma erineval moel. Tänu naabritele tahan olla ise ka parem inimene! Ühine trenn või kodukontori päevadel kohvipaus – selliseid väikseid asju on iga päev ja lõpuks muudavad just need tervet elu ja teevadki meie naabruskonnast kogukonna. Ilma naabriteta poleks ma täna see, kes olen. Oluline on, et meil on koos lõbus ja kogu aeg saab nalja,“ ütleb Liis välja mõtted, millele kõik alla kirjutavad.

Bullerby pakub rõõmu

Pole siis mingi ime, et Kivinuka tänaval sündis Bullerby kodukohvik, mis rõõmustab sakukaid juba teist korda.

Kristiina ja Lauri sõnul tahtsid nad luua

kohviku, kus kõigil oleks mõnus. „Bullerby asub ühe pere hoovis, kuid oleme avanud ka kõrvalhoovid. Nii on see natuke nagu avatud hoovide päev, kus on vaba ja sõbralik olemine, millest kõik osa saavad. Lastele pakume mängukaaslast, batuuti ja mängu. Täiskasvanutele aga mõnusat seltskonda, sõbralikke võõrustajaid ja võimalust aega maha võtta,“ ütlevad nad.

Menüüs on Bullerby klassikaks saanud rebitud sealihaga burger, lastele friikartulid ja pitsad, valik salateid ja muidugi magustoidud. Tänavu on plaanis üles seada ka väike lounge-ala, kus hängida ja maitstavaid jooke tellida.

Naabrid rõhutavad, et püüavad kohvikuga edasi anda tunnet, mis neil oma kogukonnas iga päev valitseb – rõõmu koosolemisest.

Kohvik loob kodutunde

Ühiselt kohvikute päeval osalemine tähendab koostööd ja kompromisse ning „Kivinuka kommuunis“ valdavad neid kunste kõik.

Liis ja Alari kinnitavad, et kuna koos on lõbus ja turvaline, seltskonnas ei ole solvujaid ega paanitsejaid, siis eelmisel korral sujus kõik isegi liiga hästi: „Töökoormus oli küll metsik, sest juba mõni minut enne kümnet olid esimesed külalised kohal. Edasi polnud aega mõeldagi. Kui kell viis hakkas lõpuks hoovis vaikselt jääma, siis lihtsalt istusime terrassi põrandal, muljetasime päevast ning saime ise lõpuks süüa.“

Kassandra lisab, et kohviku pidamine

andis ägedaid emotsioone: „Igapäevaelus ei tegele meist keegi kaugeltki toitlustusega ja selline kastist välja tulemine on nii värskendav.“

Eva ja Erik leiavad, et kohvikutepäev on tore traditsioon: „Meie näitel on see ka hea viis naabritega lähemalt tutvuda.“

Kõikide arvates on ettevõtmine vajalik ja loob kodutunde siinsamas. Ei pea minema elamuste saamiseks teise linna, vaid võib hüpata perega ratta selga, sõita oma kodukohas ringi ja kiigata hoovidesse, kuhu muidu ei satuks. See loob usaldust kogukonnas laiemalt ja toob inimesed kokku.

Asjad, mida raha eest ei saa

Kivinuka naabrid on õnnega koos, sest sellist seltskonda ja ühel lainel olemist juba raha eest ei osta. Eva ja Erik arvavad, et kogukonna tekkimine oli õnnelik kokkusaatus. „Rolli mängis kindlasti see, et olime paljusi ühes eluetapis – emapuhkusel emad, töötavad isad ja sarnases vanuses lapsed.“

Liis ja Alari toovad välja, et jututeemad arenevad koos aegade ja lastega: „Kui on küsimusi muruniidukite kohta, siis küsi naabrimeestelt. Kui lapse koolimineku kohta, siis küsi naabrinaistelt. Me armastame naeru, häid raamatuid, lauamänge, trenni ja head veini – kui panna kõik kokku, siis saabki head suhted ja õhtud, mis lõppevad alles hommikul. Meeles on, kui olime värskest majja kolinud, veetsime sooja suveõhtut terrassil ning lapsed

mängisid mitmes aias korraga. Pidus kes- tist hommikuni ja juba siis mõtlesime, et WOW, need inimesed on ägedad!“

Kristiina ja Lauri arvavad, et erinevad isiksused on leidnud ühendavad jooned ja väärtused. „Me ei püüa olla naabrist paremad – pigem teeme asju selleks, et kõigil oleks parem. Oleme üksteise toetajad ja motiveerijad. Tunne, et keegi on alati olemas, loobki erilise sideme, mida kunstlikult tekitada ei saa.“

Liina ja Priit ütlevad, et on siiani mõni- kord hämmingus, kuidas erinevad pered nii hästi ühte on sulandunud: „Bullerby hoolib üksteisest ja meil on au oma perega siia tiimi kuuluda!“

Gerli ja Simmo on eriti rahul, et saavad luua lastele turvalise, ent samas vinge lapsepõlve, mida neil on võimalus ühel heal päeval üheskoos meenutada.

Kassandra ja Andero sõnul tajuvad naabrid sõpruskonna väärtust ja see hoiab jätkuvalt koos. „Meie lapsed kasvavad üles keskkonnas, kus nad näevad igapäevaselt täiskasvanute vahelist sõprust, abivalmidust, usaldust ja turvalisust. See on väga oluline kogemus. Meil on maailma parimad naabrid ning meie igapäevaelu ongi nagu Bullerby.“

- Bullerby kodukohviku leiad aadressil
- Kivinuka põik 4, Saku
- Kogu kohvikutepäeva info saab
- Facebooki lehelt Saku aleviku
- kohvikutepäev

Fotod: erakogu

Lugemine liidab kolleege Saku Gümnaasiumi raamatuklubis

KAIRI ZALETAJEV | raamatuklubi eestvedaja

Saku Gümnaasiumi õpilased ja õpetajad kohtumisel kirjanik Urmas Vadiga.

Foto: erakogu

Käesolev aasta on Eesti Raamatu Aasta. Kuna eeskujude roll on mõjutada, siis avame õpetajate raamatuklubi ukse.

Miks me õpetajatena raamatuklubis koos käime?

Kui kuulata koolis õpilaste mõtteid, mida nad arvavad loetud raamatutest, tekib sisimas võrdlusmomente elukogemuse pinnalt. Tahaks isegi vaielda ja kuulata teiste täiskasvanute vaateid. Selline mõttekäik andiski tõuke kutsuda ellu õpetajate raamatuklubi.

Aga põhjuseid on teisigi. Kooskäimine annab aega iseendale ja üksteisele. Meie töö koolis on üsna tempokas ja nõudlik. Raamatuklubis saame aja maha võtta ning koos olla, lihtsalt, inimlikult, aga samas sisukalt. Samuti võivad loetavad raamatud anda uusi vaateid kasvatusel, väärtustele, toetades nii meid õpetajatöös. Kui jagame lugemiselamusi, kasvab usaldus ning suhted kolleegidega tugevnevad.

Meie esimene kokkusaamine oli 2022. aasta sügisel. Allakirjutanu saatis välja kutse, et lugemishuvilised võiksid koguneda raamatukokku. Alati on meie sekka oodatud kõik koolitöötajad, tuumikusse kuulub meid kümnekond. Nüüdseks ehk kolme aasta jooksul on kokkusaamisi olnud viisteist. Meil ei ole kindlat ajavahemikku, mille järel kohtume. Järgmise korra lepime tavaliselt kokku, arvestades vaheaegu, eksamiperioodi või muid kooli ajamärke.

Raamatute valikul oleme väga avatud: keegi jagab häid lugemiselamusi või on huvitavaid teoseid tutvustatud meedias. Kasutame mitme raamatukogu teenuseid, mõni loeb pigem e-raamatuid.

Kahel korral oleme kohtunud ka kirjanikuga. Meie koolis töötas mõnda aega Ketlin Priilinn, keda kohe klubisse kutsusime ja tema teoseid huviga lugesime. Raamatuaasta puhul tuli meile kevadel Sakku külla Urmas Vadi. Sel kohtumisel osalesid ka õpilased, kes olid kirjanduse või eesti keele olümpiaadidel/konkurssidel kooli esindanud. Sündmus oli muhe ja avatud, elav kirjanik meie hulgas tekitas mõnusa elevuse.

Juba on kokku lepitud ka järgmise külalisega, suvelugemiseks on Aita Kivi teosed. Teda ootamegi veel enne kooliaasta algust meie juurde.

Õpetajadki on õppijad. Raamatuklubi on hea viis hoida mõtlemine värske, uudishimulik ja avatud.

Miks võiks teisedki oma kollektiivis, sõpruskonnas või suguvõsas raamatuklubi ellu kutsuda?

On mitu head põhjust, miks n-ö organiseeritult lugeda. Meie saame kinnitada, et raamatuklubi pakub võimaluse kohtumis(t)eks. Kohtumis(t)eks teiste inimeste, uute vaatenurkade ja sageli ka iseendaga. Kui lugeda ja koos arutleda, siis see võib muuta mitte ainult arusaama kirjandusest, vaid ka üksteisest ja maailmast

meie ümber. Raamatud võimaldavad meil lugejatena kogeda elusid, millesse muidu ei pääseks – ja see muudab ka mõistmist meid ümbritsevasse.

Meie klubis läks vestlus emotsionaalseks ja intensiivseks Elena Ferrante teostest rääkides. Esimest korda klubisse tulnud töökaaslane ütles, et talle pakkus juba meie arutelu elamuse. Tekitas üksiti huvi ise ka nimetatud autorit lugeda.

Raamatuklubi annab koosolemisele tähenduse, eesmärgi, mille nimel regulaarselt kokku tulla. See on päris väärtuslik, eriti täiskasvanueas, kus sõprussuhted kipuvad ajas laiali vajuma.

Töö- ja/või pereelu igapäevavestlustesse toob raamatuklubi uusi nüansse, raamatutest loetu ärgitab vestlema tunnetest, väärtustest ja mälestustest. Koos naerdes või nuttes, aga ka vaieldes tekib uus ühine kogemus, mis on palju laiem kui lihtsalt isiklik lugemiselamus.

Ja sugugi vähemtähtis ei ole koolitundides korratud väide, et kirjandus on oluline laste ja noorte sõnavara arengu jaoks. Igast loetud raamatust leiab lugeja uusi sõnu, väljendeid, kujundeid.

Milliste autorite teoseid soovitame?

Lilli Luuk, Kairi Look, Urmas Vadi, Sven Mikser, Elena Ferrante, Hendrik Groen, Valérie Perrin. Nimetatud autorite teoseid saab laenutada Saku Valla raamatukogust, kuigi mõnele võib olla päris pikk järjekord.

Droonid

Sakusulg jutuvõistluse teise koha jutt, autor MEELIS LOOVEER

Silvaar sihtis metskitse, kes eemal metsatukas kolme liigikaaslasega rohtu sõi. Üks silm kinni pigistatud, fokuseeris ta ammu looma silmade vahele ja lasi noole lendu. See tabas kümnesse ja loom vajus elutult maapinnale. Teised metskitsed põgenesid nõtked hüppeid tehes põõsastikku. Mees liikus üle nõmme loomani ning vaatas seda varjamatu rahuloluga.

Äkki kuulis ta eemalt laske ja karjastust ning varjus kiirelt lähedalasuva kaardus männi taha. Ettevaatlikult silmitses ta kõigepealt taeva laotust ning märkas metsatuka taha kaduvat drooni. See paistis olevat AetherWing Xtreme. Seejärel võttis ta kaelast binokli ja uuris tasandikku. Seal märkaski ta lamavat keha umbes viiesaja meetri kaugusel läänes, liivakünka jalamil.

Silvaar vandus ja tegi nüüd seda, mida ta hea mitu kuud polnud julgenud teha. Tuli metsast välja ja sammus kiirelt üle lageda, ise pidevalt taevasse passides. Seda enam, et tema vintpüss, millega ta tavaliselt droone maha võttis, oli seekord laagrisse ununenud.

Künka jalamil lamas naisterahvas. Seljas nahast vest ja jalas teksad. Punaste juuste alt vaatasid Silvaari kurvad, veidi juba tuhmunud silmad. Naise õlakohal oli vestis auk, millest immitses pisut verd. Pulss siiski veel töötas.

„Saad liikuda?“ küsis mees kaastundlikult. „Proovime minna vaikselt sinna metsatukka.“

Naine ohkas alistunult. „Mis mul muud üle jääb?“ küsis ta retooriliselt.

Äkki Silvaar tardus.

„Tasa!“ sosistas ta naisele.

Seljatagant kostus sisinat, mille mees ilmeksimatult ära tundis. GhostGuard 2, mis reageeris kehade liikumisele.

„Ole paigal!“ käskis ta naist poolihääli. „Siis on lootust. See ootab umbes minuti ja kui liikumist ei registreeri, lendab oma teed.“

Silvaar tundis droone. Ta oli töötanud üle nelja aasta droonioperaatorina. Reservis, sõjas, viinud läbi mitmeid võidukaid droonilahinguid, kuni ta siia katsepolügoonile toodi, väidetavalt analooge mitteomavat droonide TI-süsteemi katsetama.

Naine pidas vastu vaevalt kolm-kümmend sekundit. Seejärel tõmbus tema nägu valust krimpsu ja ta hakkas

Joonistus: OpenAI (ChatGPT & DALL-E, 2025)

valukrampides rappuma. Sellest piisas. Lasud ülevaalt lõpetasid ta piinad.

Silvaar pigistas silmad kinni ja jäi ootama järgmist lasku. Ta läks üleni higiseks, käed hakkasid värisema, kuid lasku ei järgnenud.

Kogu viimane aasta jõudis silme eest läbi käia. Kuidas ta metsa punkri ehitas, loomi küttis ja lähimast mahajäetud küla poest endale varusid tõi, samal ajal end õhus tiirlevate droonide eest varjates, neid vahest vintpüssiga taeva laotusest maha nottides, nagu jahimees parte.

Lasu asemel järgnes vilin, siis plahvatus, mees sai droonikilluga kuklasse ning kaotas teadvuse.

Silvaar ärkas puhaste linade vahel. Pea lõhkus ning käega laupa katsudes avastas ta, et see on sidemetes. Ta viibis suures ruudukujulises ruumis, umbes kümme korda kümme meetrit, mida valgustasid lae keskel olevad LED-lambid. Ühes seinas oli rida voodeid, kus peale tema polnud kedagi. Teisel poolel paiknes ratastel tehnika. Paremale jäi pikk sein tumesiniste kardinatega.

Voodi kõrval seisis kaks ohvitseri, kes kandsid Rahvusliku Vastupanuliikumise mundreid. Uudishimuliku üleolekuga

vaatasid nad Silvaari, kuni vanem neist, lühem ja vuntsidega mees naeratas ja lausus: „Tere hommikust! Kuidas te ennast tunnete?“

Silvaar võpatas. Sellise sooja vastuvõtulause üle oli ta siiralt üllatunud. Varjatud iroonia?

„Puhanult! Täna küsimast!“

Ta vaatas meestele otsa ja küsis otse, „Teie lasite selle drooni alla? See ei olnudki siis teie oma? Kelle oma siis?“

Ka teine ohvitser naeratas.

„Teie olete Kapten Silvaar Riveira? Endine drooniüksuste ohvitser?“ küsis ta selge, pisut veniva häälega.

„Nii palju, kui mäletan, siis küll,“ vastas Silvaar ja lõi silmad maha. „Ma võitlesin kolm aastat tagasi Droonide sõjas teie vastu.“

Ta arvas või pigem lootis, et selle ilmse fakti mainimisest võiks olla mingitki kasu.

„Väga hea!“ mainis vanem ohvitser. „Te kuluksite meile marjaks ära. Meil on nüüd ju uus, ühine vaenlane.“

„Vastates teie küsimusele, siis jah, meie tulistasime GhostGuard 2 alla. See ei kuulunud kellelegi,“ ütles noorem ohvitser.

„Õigemini, kuulus tehisintellektile,“ parandas teda vanem kolleeg.

Seda oli Silvaari jaoks liiga palju. Ta sulges korra silmad ja seedis informatsiooni.

„Tehisintellektile?“ küsis ta üle.

„Just! Kuidagi on juhtunud nii, et tehisintellekt on võtnud juhtimise üle. Droonid patrullivad ööpäevaringselt taeva laotuses. Kõik lähenevad droonid võtab süsteem enda kontrolli alla. Kõik ülejäänud elav või liikuv objekt on nüüd nende märklaud. Nende ainus eesmärk tundub olevat maa-keralt kõik elus hävitada.“

„Meil on veel järgi mõned sõltumatud vanakooli droonid, mis paistavad nende vastu ilusti töötavat, aga laskemoona ja droonioperaatoreid napib,“ lisas noorem ohvitser.

Silvaar ajas end voodist vaevalt püsti, komberdas akna juurde ja tõmbas kardinad eest. Nii kaugele kui silm ulatus, nägi ta taevas droone lendamas. Suuri ja väikseid, mitmesuguse värvi ja kujuga. Mõned nendest olid reageerinud kardinade liikumisele ning tulistasid kuulipildujatest intensiivselt vastu paksu, läbistamatut akent.

Silvaar ei pilgutanud silmagi.

Meenutame möödunut ja plaanime edaspidist

Aeg lendab linnutiivil, ei jõua meie ajaga võidu joosta. Küll aga võime hetkeks peatuda ja meenutada möödunut.

Kiisa-Kurtna piirkonna pensionäride aktiivi moodustamisest on möödas kolmkümmend tegusat aastakümnet. Praegu tegutsevad eakad Kiisa-Kurtna-Tagadi-Roobuka (seltsing KI-KU-TA-RO PÜ) nime all ja seda juba 25 aastat.

Pensionäride tegemisi on ajast aega toetanud ja soodustanud Kiisa rahvamaja pererahvas. Täna nimetatakse asutust Kiisa Vabaajakeskuseks. Naljakas nimi. Meie inimestele on see koht ikka Kiisa rahvamaja.

Meil on olnud väga palju ettevõtmisi, üritusi, ekskursioone ja sõpruskohtumisi teiste maakondade pensionäride ühendustega. Alati on olnud keegi, kes korraldab ja ellu viia aitab.

Nagu ikka on elukaar see, mis määrab aja, kes kui kaua vastu peab. Meiega on endistest esimeestest Tiiu Sulin, Arvo Rander, Tiina Turp ja Vaike-Laine Kaljuvee, kes koostasid esimese seltsingulepingu juriidiliseks koostööks vallaga.

Seda kõike meenutasime ja mälestasime 2. juulil Metsanurme Külakeskuses, abiks albumitäied pilte tehtust ja dokumentide kaustad, mis ilmutasid kõike kirjapildis.

Oh seda äratundmise rõõmu ja meenutamise erkust – kõigil oli, mida mäletada ja jutustada.

Häid ja hoolivaid kaasteelisi on õnneks palju – aitäh, et olete olemas!

Külakeskuse perenaine Anneli Kana jagas kosutavat lõunatoitu, Katrin Viitamees meisterdas juubelitordi, meelelahutust ja jalakeerutust pakkus ansambel

Amulett, kohale toimetas ja koju sõidutas Hansabuss. Aitäh vallale mittetulundusliku tegevuse toetuse eest ja suur tänu kõigile, kes meid toetasid ja meie eest hoolt kandsid! Ei see tänu tuhaks kustu!

KI-KU-TA-RO PÜ juhatuse nimel
Marianne Õun

Fotod: Kairi Langund

Elukaar külastas Mulgimaad

ÜLLE KIVIRÄHK

Meie Elukaar käis koos sõpradega vaatamas Mulgimaa inimeste tegemisi ning külastamas märgilisi paiku.

Kokku oli tulnud mõnus seltskond, kes nautis reisi iga hetke. Mulgimaale

jõudes jäi vihm järele ja päike tuli välja. Põneva programmi oli kokku pannud „kirglik avastaja“ Jaanika. Üllatuskäigu oma kolleegi näputööd vaatama korraldas jooksvalt meie bussijuht Mait.

Avastamist on veel kuhjaga ning järgmisel aastal on kavas minna uudistama Võrtsjärve ümbrust.

Fotod: erakogu

Saku eakad käisid külas sõprusvallas Kandavas

LEMMI ORO | Saku Eakate Nõukogu esimees

On varajane juunikuu hommikutund. Seltskond Saku eakaid alustab sõitu Läti poole, külla Kandava linna kolleegidele (eakatele).

Sõprussuhtele Saku ja tolleagese Kandava valla vahel pandi alus juba üle kümne aasta tagasi ja valla esindus külastab mai lõpus toimuvat Kandava festivali sellest ajast saadik igal aastal. Endine Kandava vald on mitme reformi tulemusel nüüd Tukumsi

valla koosseisu kuuluv linn, kus elab ligikaudu kolm tuhat elanikku.

Valla eakate nõukogus otsustasime, et sellest sõprussuhtest peaks osa saama ka valla eakad. Kandavalased võtsid ettepaneku rõõmuga vastu ja nii esimene kohtumine aset leidiski.

Kandavaga tutvumist alustasime jalgutuskäiguga giidi saatel Kandava vanalinnas. Linn asub Abava jõe ürgorus ja on asutatud

juba 13. sajandil. Kandavat nimetatakse ka armunute ja kunstnike linnaks ning Abava oru maaliliseks pärliks.

Edasi kutsuti meid kohvilauda, kus kohalike eakate eestvedadaja Valentina tutvustas Kandava eakate tegemisi. Meid austas oma kohalolekuga ka linnapea Janis. Vestlusringis selgus, et mitmed tegevused on meil üsna sarnased, kuid üllatuseks oli nende tantsuhuvi ja tava korraldada paar korda aastas balle. Augustis ootame uusi sõpru Sakku.

Üks tee ja mitu asja

Teisel reisipäeval külastasime Tukumsi linna lähedal asuvat Baltikumis tuntud roosiaeda Rozitas. Kaasa võeti arvukalt erinevaid roosiistikuid, mis kaunistavad nüüd sakulaste ilusaid aedu.

Tehes väikese haagi külastasime ka Kuramaa hertsogi Ernst Johann Bironi, (arhitekt Francesco Rastrelli) 18. sajandil suveresidentsiks ehitatud Rundale lossi.

Ja muidugi ei saanud koduteel mööda sõita „kurikuulsast“ vaatamisväärsusest piiril.

Loodan, et hea algus on tehtud ja augustis kohtume Sakus.

Foto: erakogu

Veretu vibujaht kutsub Kajamaale

KRISTJAN PUUSTUSMAA | #sakuliigub projektijuht

Kõigest kahekümne kilomeetri kaugusel Tallinna südalinnast, asub üks Eesti silmapaistvamaid vibulaskmise keskusi – Kajamaa viburada. See koht, kus vaikne loodus ja kõrgetasemeline sport põimuvad, on saanud piirkonna vibuspordi- ja kogukonnaelu lahutamatuks osaks. Keskust veab legendaarne Katrin Virula, kes on neljakordne maailmameister ja viiekordne Euroopa meister maastikuvibu laskmises.

Kajamaa viburada avati 2001. aastal. Sellest sai esimene statsionaarne maastikuvibulaskmise rada Eestis, mis vastas rahvusvahelise vibuliidu (IFAA) nõuetele. Rada on pidevalt arenenud – tänaseks on seal 32 erinevat laskekohta, jahitornid, ulatuslikud turvavõrgud, avar harjutusväljak ja metsarajad. Infrastruktuuri on täiendatud paviljoni ja telgi-alaga, mis võimaldavad kasutada keskust aastaringelt, sõltumata ilmast.

Kajamaa viburada on suvekoduks maastikuvibu Tallinna Vibukoolile, kellel on filiaalid Saku vallas ja Vohnjas. Klubid on edukalt osalenud nii Eesti kui ka rahvusvahelistes klubisarjades ja liikmete hulgas on sportlasi, kes on võitnud auhindu nii Euroopa kui ka maailma tasemel. Nende seas on kuulsad Triin ja Kristo Kent, kes on pärit just meie kodukandist.

Viimastel aastatel on keskus võõrustanud mitmeid rahvusvahelisi võistlusi ning selle tähtsus piirkonnas on pidevalt kasvanud. 2024. aastal toimus siin Klubide Karika (IFAA sari) 9. etapp, mis kinnitab raja rahvusvahelist tunnustust ja usaldust. Aasta varem peeti Kajamaal Estonian

Open – üks Euroopa suurimaid maastikuvibulaskmise turniire, mis tõi kokku üle kahekümne klubi ja palju tugevaid sportlasi Eestist ja välismaalt.

Kajamaa Vibuklubi aitas sel aastal läbi viia vibulaskmise osavõistlust Saku Gümnaasiumi olümpiamängudel. Just sel suvel Valgehobusemäel toimuvatel võistlustel osalevad viis Saku treeningrühma liiget sportlastena ning umbes samapalju lapsevanemaid ja sportlasi vabatahtlikena. Kajamaa spordiklubi on ka tänavuse maastikulaskmise EM-i peakorraldaja koostöös Eesti Maastikuvibu Liiduga. Seda üritust toetab ka Saku valla MTT fond.

Kajamaa viburada on praeguseks kujunenud ka kohaks, kus eri vanuses ja kogemusega inimesed saavad osa tõelisest kogukonnavaimust ning nautivad

looduse ilu ja rahu. Rajal ja selle ümbruses on tunda nii võistlusärevust kui ka ümbritseva metsa ja avara maastiku vaikust – see on paik, kus iga nool peatab hetkeks aja ja iga täpsussportlane leiab tee tagasi iseenda juurde.

Veretu vibujaht kui meelelahutus

Kajamaa viburada on hea valik organisatsiooniürituseks – siin saab sõlmida sidemeid, tõsta meeskonna energiat ja pakuda erakordseid elamusi. Vibulahing võib olla osa suvepäevast, koolitusest või kasvõi juhtkonnakoosolekust. Kes soovib, saab proovida olümpiaformaati 3D-viburajal.

Kui saabute Kajamaale, tutvustakse kõigepealt traditsioonilise pikkvibu ehk *longbow* ajalugu ja selle rolli tänapäeval. Seejärel jagatakse osalejatele vajalik varustus ja toimub väljaõpe harjutusväljakul. Kogu ettevalmistus võib võtta aega ja tasub olla kannatlik.

Traditsiooniline vibulaskmine on iseenesest lihtne ja loogiline tegevus. Algteadmiste omandamine on jõukohane kõigile. Vanus ega sportlik vorm ei ole oluline. Kui algteadmised olemas, siis minnakse metsa „Veretule vibujahile“, mida saadab instruktor. Vibujaht toimub metsarajal, kus on tervelt 36 laskepaika. Osalejad lasevad vibudega 14 sihtmärgi pihta, mis on kujundatud metsloomakujulistena 3D rajal. Raja läbimiseks kulub kokku umbes 1,5–2 tundi. Kui aega napib, saab soovi korral läbida ka lühema raja.

Kajamaa instruktorid on kogenud pikkvibulaskjad, kes hoolitsevad selle eest, et keegi ei jääks jahisaagita. Paljud neist on läbinud vibulaskmise treeneri algkoolitused ning omavad EOK poolt tunnustatud vibulaskmise treeneri kutsetunnistust. Pärast võistlusi kogunetakse suure jahitelgi alla või sauna, sõltuvalt varasemast kokkuleppest. Seal saab keha kinnitada, tehakse võistluse kokkuvõtteid ja autasustatakse päeva osavamaid. Kõik osalejad saavad mälestuseks „Vibuküti Tunnustähe“.

14. augustil on keskuse uksed lahti #sakuliigub üritusele ja ootame kõiki toredale perepäevale, kus huvilised saavad tasuta osaleda „Veretu vibujahi“ rajal. Kes rajale minna ei taha, see saab ilusa ilmaga nautida perepiknikku.

Viburajal näeme!

Kajamaa Viburada

Fotod: erakogu

Meeleolukas lauateniselauda avaturniir tõi Tõdvale päikest, pannkooke ja paraja annuse sportlikku põnevust!

Pille Kasterpalu | Tõdva Aiasõprade Selts

15. juuni jääb Tõdval veel kauaks meelde – just sel päeval peeti maha esimene lauatenise avaturniir, mis tähistas Saku valla MTT fondi toel soetatud betoonist lauateniselauda ametlikku kasutuselevõttu.

Kuigi taevast vilksas pilvi, oli platsil vaid päikest – nii ilma kui ka meeleolu mõttes.

Turniir oli elav, energiline ja ehedalt kogukondlik. Kohtunik Madise kindla, ent sõbraliku käe all võistles lausa 17 mängijat.

Väljaspool lauda ei jäänud samuti keegi tegevusetu – sai mängida koroonat, proovida kätt sulgpallis ning loomulikult osa võtta õnnelooisist, kus iga pilett võitis ning saadud tulu kasutatakse lauda edaspidiseks hoolduseks.

Lauateniseturniir oli tuline, täis pingelisi pallivahetusi ja spordivaimu. Lõpuks tõusis poodiumi tippu Gören, teise koha noppis Tarmo ning kolmandaks tuli särava mänguga Merilyn – aplaus kõigile osalejatele, nii suurtele kui väikestele!

Ka kõhud ei jäänud tühjaks – selle eest kandis hoolt kohalik Jäätiseamet, kelle minipannkoogid ja pehme jäätis kadusid nagu soojad saiad ... või no, nagu jahedad jäätised.

Sellel päeval õnnestumiseks on vaja palju häid inimesi ja toetajaid. Suur tänu kõigile, kes projekti panustasid! Saku Vallavalitsus – projekti rahastuse ja igakülgse abi eest, Lindmäe Sport OÜ – lauateniselauda eest, Kajamaa OÜ – platsi kaevetööde eest, Pikupuu ja Matsu Mesi – auhinnafondi panustamise eest, Jäätiseamet – maitsva toidu eest, perekond Jõearu – mängude läbiviimise eest, perekond Kasterpalu – platsi ettevalmistuse ja õnneloois korraldamise eest ja kõik tublid osalejad ja õnneloois ostjad, kes panid sellele päevale punkti just sellise rõõmsa hüüumärgiga nagu vaja!

Tõdva kogukond näitas taas, et kui midagi teha, siis ikka südamega – seekord reket käes!

Lauateniselauda asub Tõdva küla mänguplatsil ja on iga ilmaga kõigile kasutamiseks.

Foto: Pille Kasterpalu

Kasemetsa Rannavolle Cupi väike juubel

VAHURI VOOLAID | MTÜ Kasemetsa Küla

Külade initsiatiivil korraldatud ja valla-üleseid sündmusi pole Sakus liialt palju, mis teeb Kasemetsa Rannavolle Cupi juba viiendat korda toimumise seda tähtsamaks. Oleme uhked kahe toreda traditsiooni üle: igal aastal lööb kaasa rohkem mängijaid kui eelmisel ja ilm on alati ilus.

Sel korral võttis vollevõistlusest osa üksteist tiimi ja kuivõrd paljudes tiimides oli rohkem kui kohustuslikud neli liiget, siis juba võistlejate poolest osales ligikaudu 55–60 vollehuvilist.

Lisaks sportlastele lõi kaasa ka publik – selleks aitasid kaasa tribüünid pealtvaatajatele ning mõnus foodtruck, mille toel said võistluspäevast osa ka need, kes sel aastal veel võistkonda kokku ei saanud.

Rändkarika võttis tänavu koju kaasa tiim nimega Lööme ja Loodame, koosseisus Kermo Kand, Aari Annus, Kenneth Kallasmaa ja Janell Lohk. Finaalis osutas neile tugevat vastupanu Rõõba, kellel

siiski oma eelmise aasta võitu kaitsta ei õnnestunud.

Auhindadeks olid kõikidele tiimidele joogid ja müslibatoonid ning esikolmikule medalid, kringlid ja assortii toidulisandeid veelgi paremate tulemuste saavutamiseks.

MTÜ Kasemetsa Küla korraldatud rahvaspordiüritust toetasid Saku vald MTT fondist, Saku Läte ja Saku Valla Spordikeskus. Aitäh kõigile osalejatele, toetajatele ja kaasaalajatele – kohtumiseni järgmisel aastal!

Foto: Aigi Kasemaa

Saku lauljad, tantsijad ja pillimängijad esimestel laulu- ja tantsupidudel

EVA VENTSER | Saku Vallaraamatukogu direktor, ÜLLE LOIK | Kurtina Kooli raamatukoguhoidja

Saku Majapidamiskooli õpilased rahvariietes laulupeol.

Foto: ERM Fk 1736:234, Eesti Rahva Muuseum

Käesolev aasta on laulu- ja tantsupeoaasta, mistõttu on õige aeg vaadata tagasi laulu- ja tantsupidude traditsiooni algusaega ning uurida, millal Saku kandi laulu-, tantsu- ja pillimehed/naised neist osa hakkasid saama.

Esimene laulupidu toimus 156 aastat tagasi 1869. aastal Tartus ning täpselt 25 aastat ja neli laulupidu hiljem hakkasid neist osa võtma meie laulu- ja pillikoorid.

Teadaolevalt osales V üldlaulupeol (1894) Tartus Jälgimäe laulukoor, mida juhatas tol ajal Friedrich Põld. VI üldlaulupidu (1896) toimus juba Tallinnas ning Jälgimäe laulukoorile tulid lisaks osalema ka Saku meeste- ja pasunakoorid. Nii meeste- kui pasunakooris oli liikmeid 16 ning juhatajaks kooliõpetaja A. Wurmberg.

Kuna VII üldlaulupidu tuli oodata 14 aastat, siis ei tahtnud sakulased mingil tingimusel puududa. Kirja panid ennast Saku segakoor 22 lauljaga ja pasunakoor 16 mängijaga.

Esimene vabariigi aja sisse mahtus neli laulupidu, millest kindlasti kolmel osalesid Saku valla kollektiivid. Saku

Laulu ja Muusika Seltsi segakoor, mis tol ajal tegutses Kajamaal, osales õpetaja Künnapu käe all IX üldlaulupeol 1928. aastal. Lauljaid oli kooris 16.

X üldlaulupeo juhust leiame, et laulupeol osaleb Kiisa Laulu-Mängu Seltsi „Eesmärgi“ Tohisoo segakoor, mille juhataja on E. Kaares ning on mainitud, et koor osales ka IX üldlaulupeol. Selle laulupeo osalejate nimekirjas on Tohisoo segakoor küll ja juhataja ka samanimeline, kuid Kiisa kohta märget pole. Jaan Viira mälestuste järgi juhatas Tohisoo küla-kooli juhataja Kaares töepoolsest Kiisa rahvamaja juures tegutsenud segakoori, kuid laulupeo teatmike järgi jääb mulje, et tegemist oli hoopis Tohisoo segakooriga. Mine võta nüüd kinni, kuidas asjalood tegelikult olid.

Eesti Vabariigi 20. aastapäevale pühendatud XI üldlaulupeol osales

SAKU AJALUGU

2026. aasta 16. jaanuaril tähistame Saku valla 160. sünnipäeva. Sel puhul valmib mahukas raamat, mis heidab pilgu valla minevikule. Seniks aga toome teieni igas Saku Sõnumite numbris killukese meie piirkonna ajaloost. Seekord saab lugeda meie kandi lauljatest ja tantsijatest.

Saku kandist neli laulukoori: Jälgimäe Haridusseltsi segakoor 25 lauljaga ja koori juhatajaks oli L. Adlerman, Saku Kodumajanduskooli koor ning Saku Laulu ja Muusika Seltsi segakoor vastavalt 37 ja 27 lauljaga. Nende kooride eesotsas oli Enn Kalle. Ka Kurtina Laulu- ja Mänguseltsi segakoor osales kooliõpetaja Leena Pajupuu käe all 25 lauljaga.

Kaks esimest tantsupidu toimusid Eesti esimese iseseisvuse ajal. On teada, et sel ajal tegutses rahvatantsurühm kodumajanduskoolis ning koos käisid tantsimas Üksnurme küla ja Saku asumi rahvatantsusõbrad. Kas nad ka tantsupidudel käisid, pole teada.

1947. aastal, kui Eestis oli juba nõukogude võim, toimus esimene ühine laulu- ja tantsupidu. Tõenäoliselt osales seal Kiisa rahvatantsurühm 5-6 paariga. Sama aasta mais käis Kiisal Tallinna Kinostuudio võttegrupp, et teha Nõukogude Eesti ringvaatesse filmilõik, kuidas Kiisal valmistatakse üldlaulupeoks. Ülesvõetud kaadreid võime arvatavasti näha 1950. aasta ringvaatest nr 13, kus Lembitu kolhoosisipere tähistab 1. maid.

1950. aasta üldlaulupeo raames Tallinna lauluväljakul toimunud rahvakunsti pidustustel, mis on teada kui IV üldtantsupidu, osales 12 paari Kiisa ja Kohila rahvatantsijaid, kellest vaid üks paar oli Kiisalt.

Esile tasub tuua ka 1964. aastal asutatud Saku naisrühma Linda, mis on vanim Saku vallas järjepidevalt tänini tegutsev rahvakultuurikollektiiv. Linda on osalenud alates 1970. aastast 12 tantsupeol. Vaid üks pidu jäi vahele, sest 1975. aastal esineti samal ajal Riias festivalil.

KUHU MINNA

- ✦ Kuni 29.08 on Kiisa raamatukogus avatud näitus „Ajaloosid maakaardid Enn Soosaare kogust“.
- ✦ 7.08 kell 9 Elementaarse digitaalse kirjaoskuse koolitus, Saku Vallaraamatukogus.
- ✦ 10.08 kell 9.30 ja kell 13 #sakuliigub kanuumatk vol 3 Keila jõel. Vajalik Eelnev registreerimine ja tasumine. Lisainfo 5661 0514 või sakuliigub@sakuvald.ee.
- ✦ 14.08 kell 14.30 Seltskonnamäng „Veretu vibujaht“ Kajamaa viburajal.

- ✦ 14.08 kell 20 Paul Neitsov – Kitarrilegendid, Saku mõisas.
- ✦ 20.08 kell 22.30 Eesti Vabariigi taasiseseisvumise 34. aastapäeva tähistamine Saku Toomase kirikus.
- ✦ 23.08 kell 11–16 Saku aleviku kohvikutepäev 2025 „Kummutikohvik“.
- ✦ 23.08 kell 16 Laikrete perebändi kontsert, Saku Toomase kirikus.

Rohkem infot sündmuste kohta www.sakuvallakalender.ee

ÜRITUSED EAKATELE

- ✦ 9.08 kell 12 Harjumaa Eakate päev, Ääsmäe külaplatsil. Kohale viib Eakate nõukogu korraldatud buss, mis väljub Sakust, Teaduse 1 kell 10.30 ja sõidab marsruudil Teaduse 1-Tiigi-Tõdva- Kurtna-Kiisa-Ääsmäe. Pärast üritust (ca 15.30) sõidab buss

sama marsruuti pidi Sakku. Täiendav info Lemmi Oro, tel 501 7586.

- ✦ Saku Päevakeskuse lauluklubi igal teisipäeval kell 11 Saku Valla Kultuurikeskuse ruumis 111.

Rohkem infot koolituste, ringide, ühenduste ja teenuste kohta www.sakuvald.ee/eakatele.
Päevakeskuse sündmuste kohta saab infot ka telefonil 604 1731.

HARJUMAA EAKATE PÄEV

ÄÄSMÄE KÜLAPLATSIL

9. augustil 2025

algusega kell **12.00**

Kogunemine alates kella 11.00

Esinevad:

Rae lauluansambel "Ukuleele"

Rapla rahvatantsurühm

Padise naisansambel "Kadri"

Rahvatantsurühm KULLAMAA KULLAKESED

Meeleoluka kontserdi annab

**"Keila Kaunimate Agulihärrade
Vennaskond"**

Teeme kokkuvõtteid eelmise aasta
toimetamistest eakate nõukogude teemal.

Tunnustame parimaid.

Ürituse orienteeruv lõpp kell 15.30

Osaletasus 3.-€ (võimalik maksta kohapeal).

Täiendav info

Ago Kokser

mob 506 6573

agokokser@gmail.com

JÜRI JA DIONI

TASUTA

Elementaarse Digitaalse Kirjaoskuse koolitus

Tule koolitusele ja saa kindlust,
et digimaailmas paremini
hakkama saada!

Toimumisaeg: 07.08.2025 Kell 9:00-17:00

Asukoht: Teaduse 1, Saku

Registreerimine: +372 5615 1254 või reelika.magimets@bcs.ee

AUGUST SAKU TOOMASE KOGUDUSES

P	03.08	kell 11	Jumalateenistus
P	10.08	kell 11	Jumalateenistus
P	17.08	kell 11	Jumalateenistus
K	20.08	kell 22.30	Eesti Taasiseseisvuspäeva tähistamine
L	23.08	kell 11–16	Avatud kodukohvik „Taevamanna“
L	23.08	kell 16	Laikrete perebändi kontsert (tasuta)
P	24.08	kell 11	Jumalateenistus
P	31.08	kell 11	Perejumalateenistus õpetajate, kooli- ja lasteaialaste õnnistamisega

* LEERIKOOL alustab septembris.

Info ja reg: saku@eelk.ee

* PALVEHOMMIK KIRIKUS teisipäeviti
kell 9. Lisainfo: ariel.suvari@eelk.ee

* VASTUVÕTT koguduse kantseleis ja avatud kirik:
T 10–12 ja N 16–18

* RISTIMISTE, MATUSTE, LAULATUSTE
ja muude kiriklike talituste kohta võtke
palun ühendust!

Koguduse õpetaja Ariel Süvari,
tel 551 5716 / ariel.suvari@eelk.ee
Saku Toomase kirik, Küütsu 2, Saku alevik.
Koduleht: saku.eelk.ee

*Kas kuuled, kuidas nutab
su kodu –
Su puudust leinates sääl ...*

Avaldame kaastunnet Kajale
lastega abikaasa ja isa

ENN KIIVE

lahkumise puhul.

Mälestavad Elle, Mare ja Reet

Alati rõõmsameelset
ja abivalmis

HALLI TOOMET

mälestavad kunagise Pargi
tänavu kodu sõbrad ja naabrid

MÄLESTAME
LAHKUNUID

ENN KIIVE

HEINO UKUHE

HEIKKI POPLAVSKI

HALLI TOOME

HELMİ KAUR

INGE LASN

**EKNK Saku Koguduse Jumalateenistused
toimuvad igal pühapäeval**

Samal ajal toimub lastele pühapäevakool. **Kell 11.00, Nurme 3a**

Tere tulemast!
www.eknsaku.ee

AEG KOHTUDA
SAKU NELIPÜHI KIRIK

EESTI KRISTLIK NELIPÜHI KIRIK

Registreeru:
kultuur.ee

Grupp 1 18. sept – 26. sept 2025
Kurtina tee 8, Kiisa

Grupp 2 18. sept – 26. sept 2025
Juubelitatammede tee 6, Saku

TASUTA! Nutiseadme kasutamine algajale – Sakus ja Kiisal

Koolitaja:
Helin Laane

Kas tunned, et nutitefonis peitub palju kasulikkust, aga mõnikord jääb puudu julgusest või teadmistest, et seda kõike katsetada? Tallinna Rahvaülikooli tasuta koolitusel õpid oma telefoni kasutama turvaliselt ja praktiliselt – samm-sammult, väikese grupi toel ja juhendaja abiga.

Registreerumine:
kultuur.ee

Täpsem info:
+372 5887 7165

Ootame tööle puhastusteenindajaid Saku Gümnaasiumisse, aadressil Teaduse 1

1. päevane puhastusteenindaja – tööaeg kell 7–15, vajalik eesti keele oskus, töötasu 900 € bruto
2. öhtune puhastusteenindaja – tööaeg kell 16–20, töötasu 450 € bruto
3. puhastusteenindaja/masinist – tööaeg kell 16–20, töötasu 350 € bruto
4. kontakt Ülle Teemets, e-post ulle@dussmann.ee, tel 529 2469

LAAGRI KÜTTELADU
INFO JA TELLIMINE +372 504 0304
VÕI
INFO@KYTAME.COM

PUITBRIKETT JA PELLET
WWW.KYTAME.COM

KASE VÕI OKASPUU
PUITBRIKETT
960KG/ALUS
200€/ALUS

TERMOHAAB (KAUAPÕLEV)
1040KG/ALUS
210€/ALUS

PELLET 6/8MM
975KG/ALUS
250€/ALUS

Kuulutused

- ▶ Ostan kokku autosid. Sobivad igas seisukorras. Autode arvelt kustutamine. Järgi tulemine puksiiriga. Telefon 5345 1955, e-mail autosober@gmail.com. Kuulutus ei aegu.
- ▶ Kogenud puuhooldajad teostavad ohtlike puude raiet ja puude hooldusloikust. Teostame puude tervisliku seisundi hindamist. SOODSAD HINNAD. Tel 522 0321, www.arbormen.ee.
- ▶ Väljaõppinud puulangetajad loikavad parima hinnaga ohtlikke puid, teostame kändude freesimist. Puude üldseisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. Tel 513 3458, info@ohtlikpuu.ee, www.ohtlikpuu.ee.
- ▶ LEHMA KÕDUSÕNNIK 30L/ kott. KUIV KÜTTEPUU võrkkotis 30/40/50 cm. Tammaru Farm 523 8852, www.tg.ee.
- ▶ Noor pere ostab kinnisvara: suvila; maatulundusmaa, korter jne. Pakkuda võib igas seisus kõike! Tel 5855 5575.
- ▶ Expert Hooldus pakub kvaliteetseid teenuseid: katusepesu, rennide puhastust, akende-, sillutise-, fassaadipesu, viljapuude loikust ja haljastuse hooldust. Teeme teie kodu ja aia puhtaks ja hooldatuks! Tel 5650 3489, info@experthooldus.ee.
- ▶ ELEKTRITÖÖDE TERVIKLAHENDUSED: projekteerimine, paigaldamine ja hooldus. Energiakulude audit ja nõustamine, sise- ja välielektritööd, elektriautode laadijad, valgustus- ja nutikodu lahendused, tänavavalgustus. Tel 5315 2851, elektritood@gmail.com
- ▶ Müüa lõhutud toored ja kuivad küttepuud kohaletoomisega. Hall lepp, sanglepp, kask. Küttepuud võrkkotis 50l. Tel 509 9598, www.pakhalupuu.ee, e-post pakhalupuu@gmail.com.
- ▶ Okste jt aiajäätmete äravedu, murdunud okste loikus, hekkide pügamine, muru niitmine, trimmerdamine, kruntide korrastus, peenarde rohimine, tänavakivide pesu. Kontakt trimhek@gmail.com 589 77 133.
- ▶ Kutselise korstnapühkija teenused, küttekehade parandus. Tel. 51 980 980, tulituli.ee.
- ▶ Ostan nostalgilisi nõusid ja serviise, vaase, keraamikat. Lisaks nahast karpe, seinapilte, kellasid, kujusid, merevaigust ehteid, prosse, sõlgi. Erinevate retro esemete ja kolimisjääkide ost! Tulen ise kohale – raha kohe kätte! Tel 5356 0761, Liina.
- ▶ Kutsetunnistusega korstnapühkija, 4. tase. Töötan kiirustamata, töö puhas ja korralik. Tel 56 890 125, e-post: kuldnoop@gmail.com.
- ▶ Ostan maatüki või vana suvila Saku alevikku/valda. Portaali kuulutustega kursis, 5621 2231, keijokelement@gmail.com.
- ▶ Pakun akende pesu teenust Sakus, tel 5855 8078.
- ▶ Kivikorstnate ehitamine ja remont. Tel 518 8889, www.korstnad.ee.
- ▶ Arboristi teenused: (ohtlike) puude raie, hooldus- või kujundusloikus, hekkide pügamine, viljapuude hooldus, kändude freesimine. Olemas vastutuskindlustus ja kutsetunnistus. Marek, tel 525 1330, www.mwww.ee.
- ▶ Abi maja kasutusloa või ehitusloa ajamisel. Hoonete seadustamine ja projekteerimine. Tel 5656 2894, majapaberid@gmail.com.
- ▶ Pakun muruniitmise ja trimmerdamise teenust. Kevadel ja sügisel ka lehekoristust. Helista ja küsi lisa – 5399 3595.
- ▶ Pakun hekkide, pöösaste ja õunapuude hooldusloikuse teenust. Soovi korral ka peenarde hooldust. Helista ja küsi lisa – 5397 7347.
- ▶ Müüa toored ja kuivad küttepuud – lepp, sanglepp, kask. Metsakuiv okaspuu. Kogus alates 7 rm, transport hinna sees. Lisainfo ja tellimine tel 5551 8498.
- ▶ Eterniit ja profiilplekiga katusetööd. Majade ja hoonete ehitus. Fassaadide soojustamine ja viimistlus. Kortermaja trepikodade renoveerimine, mehitus@gmail.com, 5352 9476.
- ▶ Soovin osta garaaži Sakus. Võib vajada remonti. Tel 5621 1762.
- ▶ Viin tasuta ära teie vanametalli, mis on kodus teile jalgu jäänud. El mootorid, el pliivid, vajad akud, el kaablid ja kõik muu, mis on metallist. Ka väikesed kogused. Helista 5621 1762.
- ▶ Pakun kvaliteetset korstnapühkimise teenust, korstnapühkija tase 3, eramajad. Töötan ka õhtuti ja nädalavahetusel. Alar Lanna 5353 3247, info@tuhamees.ee või läbi Messengeri.
- ▶ Olen olemas teile ehitus-, viimistlus-, elektri-, sanitaartöödega. Puude ladumine, muru niitmine, värvimine. Tasu kokkuleppel. Ants Närep, 5883 9410, meisterants09@gmail.com.
- ▶ Hekkide pügamine soodsalt ja hoolsalt, vajadusel okste äravedu. Tel 5302 8158.

VEE JA KANALISATSIOONI TRASSIDE EHTUS

- PROJEKTEERIMINE
- KOOSKÕLASTAMINE
- VÄLISTRASSIDE EHTUS

HALJASTUS

TÄNAVAKIVIDE PAIGALDAMINE
MINIEKSKAATORI RENT JUHIGA

+372 56848690

DVSLION.OU@gmail.com

- Eramu, korteri ning äripindade ehitustööd
- Tänav ja äärekivide paigaldus
- Haljastustööd
- Piirdeaedade ehitus
- Ehitusmasinate teenused koos juhiga

Kontakt: 58 439 879, info@sakuehitus.ee, www.sakuehitus.ee

SOOVIN OSTA RENOVEERIMIST VAJAVA KORTERI SAKUS KESKKÜTTEGA MAJAS

Pakkumised ja info palun saata:
koppelcris@gmail.com
või helista +372 5645 1096

KATUSTE PESU JA VÄRVIMINE

- ✓ Hooldus nii kivi-, plekk- kui eterniitkatustele
- ✓ Katus säilib kauem ja maja saab värske välisilme

Küsi hinnapakkumist!

☎ 5550 9476
✉ info@katusehooldus.ee
🌐 katusehooldus.ee

MEISTERVIIMISTLUS^{ee}

KORTERI ja VANNITOA remont
100% tervikliku lahendusena

meisterviimistlus.ee
tel 5620 8888
info@meisterviimistlus.ee

elektr^{ee}

Elektrikilbid
Pistikupesad
Lülitid
Valgustus
Kodumasinade ühendamine
Elektriauto laadijad
Küttegaablid
Soojuspumpade ühendamine

Kaamerad
Internetipistikud
Signalisatsioon

NÕRKVOOLU ja ELEKTRITÖÖD
elektr.ee
tel 5620 4444
info@meisterviimistlus.ee

BRAVO!

Tööriistad, mis toovad kiituse!
BRAVOTEHNIKA pakub sulle parimad tööriistad ja masinad igaks tööks. Otse Saku südamest.

LEHEPUHURID

VÕSALÕIKURID

MURUTRAKTORID

MURUROBOTID

TRIMMERID

HEKILÕIKURID

AIATOÕRIISTAD

+ BRAVO TEHNIKA

Uus nimi, sama asukoht!
Tehnika 7, Saku / E-R 9:00-18:00
bravotehnika.ee

MÜÜK, HOOLDUS, PAIGALDUS

AGRO EGO FISKARS JOHN DEERE schaeppach STIHL SUNBEKER WORX

SINU SUVISED ABIMEHED

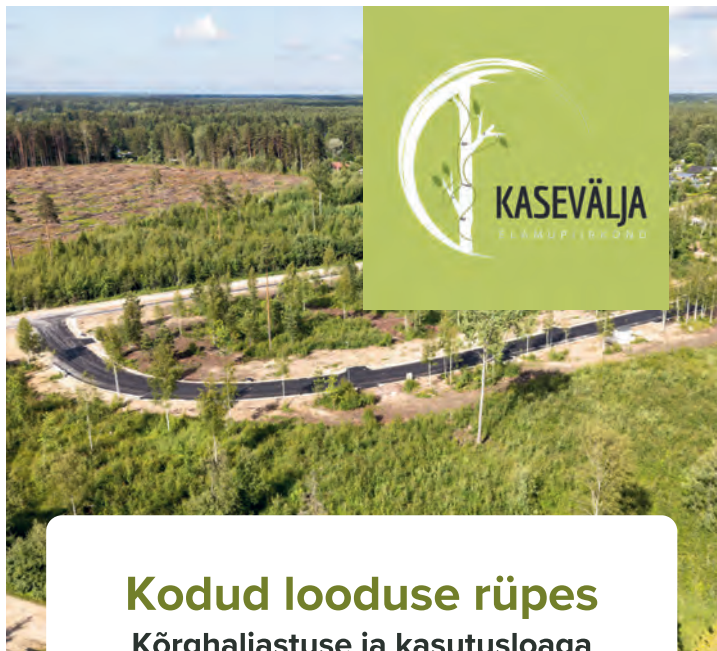
KODUHOOVIS / HALJASALAL / EHTUPLATSIL

Kui hekk vajab pügamist, muru niitmist, muld planeerimist, kändud eemaldamist, oksad purustamist ja kogu see kraam ära vedamist... siis **RENDI tehnika** erinevateks töödeks, nii koos juhiga kui ka ilma!

AVANTI RENT

avantirent.ee
info@avantirent.ee
51 51 959

Kodud looduse rüpes
Kõrghaljastuse ja kasutusloaga
kinnistud Saku vallas

Vaata lähemalt:
kasevalja.domus.ee

DOMUS
KINNISVARA

KAITSELIIT KUTSUB: ASTU SAKU UUE ÜKSUSE RIDADESSE!

Tule ja aita luua Kaitseliidu Saku toetusüksus või liitu meie teiste üksustega.
Ootame mehi ja naisi alates 18. eluaastast Kaitseliitu ja Naiskodukaitse.

SA EI PEA OLEMA SUPERKANGELANE — PIISAB SOOVIST TEGUTSEDA!

Üritusel esinevad kindral Riho Ühtegi,
Keila ja Männiku malevkondade pealikud,
Naiskodukaitse Saku jaoskonna ja Saku
vallavalitsuse esindajad ning teised
olulised külalised.

Oled oodatud:
Kuupäev: 3. september 2025
Aeg: 19.00
Koht: Saku Gümnaasiumi
1. korruse saal (Teaduse 1)

Keila
malevkonna
kodulehele:

Naiskodukaitse
kodulehele:

*Ise püüad, ise sööd!
Parim kala valik,
parim hind.
Söö siin või võta
kaasa!*

JÖGISOO
FORELLIPÜÜK

Rohkem infot foreellipuuk.ee
Tel 505 4350, broneerimine 509 7333
 Jõgisoo Foreellipüük

Püha...

Tähistame Eesti Vabariigi
taasiseseisvumise
34. aastapäeva
Saku Toomase Kirikus

Kolmapäeval 20. augustil kell 22:30
Küütsu 2, Saku

Väitustame koostanud –
NAISKODUKAITSE
HARJU RINGKOND

Sünnid

GUSTAV EENSALU
STEFEN SIHT
UKU LILLEPÖLD
RAUL JOONAS PUUSAAG
HAROLD DIKII

MATEO THEMAS
NOA HÄRM
ELOORA-LIISA LUST
ISABELLA VOOLMA
HANNA HAIN

Palju õnne!

VALVE STEINFELD 93

GALINA KORNEY 86

ALVINE REINOLT 92

ALEKSANDR SVÄNNI 86

HELENE VINT 92

LJUBOV NÄÄGO 85

LAINE LEMBER 91

LEO MEISTER 85

NIINA KIVISILD 88

EVE TALKOP 80

ILMA TRAKS 88

LEONID HREBENIUK 80

TAIMA MALLA 87

PEET KALL 80

LUULE TARTLAN 87

HELLE KUUSIK 75

VILVE-ELVIINE TAVA 87

MAIMU SAKS 75

UNO TAMM 87

RIHO TALI 75

RICHARD SOO 87

PRIIT RIKAS 75

Taimede müük

Püsililled. Suvelilled. Keraamika.

Tallinna mnt 8, Saku

Avatud E-R 09:00 – 19:00, L 9:00–15:00

facebook **Aiakaup24**

tel: 58 444 635

Aiafaimed OÜ

SAKU
VALD LIIGUB

#SAKULIIGUB KANUUMATK

📍 10. AUGUSTIL KEILA JÕEL

Registreeru:

www.360.ee/360-matkad/saku-vald-liigub-kanuumatk

SAKU
VALD LIIGUB

#sakuliigub

MEELEOLUKAS SELTSKONNAMÄNG
"VERETU VIBUJAHT"

14. august kell 14.30
Kajamaa viburajal

loe lisainfot sakuvallakalender.ee

Ajaleht

aastast 1994

Ilmub kord kuus

Järgmine leht ilmub 21.08

Väljaandja:

Saku Vallavalitsus

Toimetaja:

Merilin Piirsalu

Aadress:

Juubelitamme tee 15, Saku

Telefon:

671 2425 • 5346 4224

Reklaam, kuulutused, kaastööd:

tel 671 2425, e-post ss@sakuvald.ee

Levik:

tasuta Saku valla igasse postkasti

Tellimine mujale toimetusest

tel 671 2425

e-post ss@sakuvald.ee

Trükk: Printall